

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Θ' .

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ, 30 ΤΟΥ ΟΚΤΩΒΡΗ 1911

ΑΡΙΘΜΟΣ 453

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΥΨΩΝΕΤΑΙ ΑΜΑ ΔΕΙΞΗ
ΠΩΣ ΔΕ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ.
ΨΥΧΑΡΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ. Τῆς γροθιάς καὶ τῆς ἀλήθειας —
Τραγούδι πρῶτον.
ΟΜΗΡΟΣ ΜΠΕΚΕΣ. Ὁ γύφτος.
Ο ΝΟΥΜΑΣ. Κύριε Λαγοπάτη, εἶναι ἀναξιόπρεπο νὰ
σκεπάξεις τὰ πράματα.
ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Σημειώματα στὸ περιθώριον.
ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΕΙΟΥ τὰ παιδιὰ.
Ν. ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ. Βιβλιογραφία.
ΔΩΡΟΣ ΣΤΕΛΛΑΣ. Ὁ Γαλατῆς καὶ τὸ γλωσσικόν.
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ. Δεκαπέντε μέρες στὸ Μωριά.
Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Ὑπεράνθρωπος (συνέχεια).
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΚΥΡΙΕ ΛΑΓΟΠΑΤΗ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΞΙΟΠΡΕ- ΠΟ ΝΑ ΣΚΕΠΑΖΕΙΣ ΤΑ ΠΡΑΜΑΤΑ

Ἡ ἐγκληματικὴ βουδαμάρᾳ τῆς Κοινοβουλευτι-
κῆς ἐπιτροπῆς σ' αὐτὸ τὸ συμπέρασμα μᾶς φέρνει.
Πῶς τὰ σκεπάξεις τὰ πράματα, πῶς ἔχει συμφέρον νὰν
τὰ σκεπάξεις.

Εἶναι τόσοι δημοτικιστᾶδες μέσα στὴ Βουλὴ,
καὶ **κρυπτομαλλιαροί**, καθὼς τοὺς βάπτισε ὁ κ.
Πάλλης, τόσοι καὶ ἄλλοι τόσοι. Δὲ θάναθῆι ἕνας πάνου
στὸ βῆμα νὰ ξαναγκάσει τὸν κ. Λαγοπάτη νὰ μι-
λήσει ;

— Κύριε Λαγοπάτη, σὰν εἰσηγητῆς ποὺ εἶσαι
τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς, ἔχεις χρέος νὰ
μιλήσεις. Κύριε Λαγοπάτη, εἶναι ἀναξιόπρεπο νὰν
τὰ σκεπάξεις τὰ πράματα.

Αὐτὸ χρειάζεται. Τόσο μόνο. Κι ἂν οἱ δημοτι-
κιστᾶδες βουλευτῆς δὲν τὸ κάμουνε, θάναγκατοῦμε
νὰ καταφύγουμε στὸν κ. Κουλουμπάκη, στὸν κ.
Πατουράκο, στὸν κ. Γκλαβᾶ, νὰ πέσουμε στὰ πόδια
τους καὶ νὰν τοὺς ποῦμε

— Ἡ Κυβέρνηση διόρισε μιὰ ἐπιτροπὴ νὰ ξεκα-

θαρίσει τίς καταγγελίες τοῦ Μιστριώτη. Ἡ ἐπιτροπὴ
αὐτὴ καμώθηκε στὴν ἀρχὴ πῶς κουνιέται, καὶ ἀμέ-
σως παράλυσε. Καὶ ὅτε ἀκούστηκε πιά. Τί καθό-
σατε ; Νά, θέμα νὰ ρηχτεῖτε τῆς Κυβέρνησης.
Ἄρπάχτε το !

Καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις, ἄλλο ποῦ δὲ θέλει, νὰ βρεῖ
ζήτημα γιὰ ἔλεγχο Κυβερνητικόν.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ ΜΕΡΕΣ ΣΤΟ ΜΩΡΙΑ. ~ ΜΟ- ΛΥΒΙΕΣ ΑΠΟ ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ. ♦♦♦♦♦♦♦♦

ΜΕ ΤΟΝ κ. ΠΑΛΛΗ

«Φτάνω στὴν Πάτρα Τρίτη βράδι.» Ἐλα γιὰ δε-
καπέντε μέρες. Λέξη σὲ κανένανε».

Δὲν εἶχε ὑπογραφή τὸ τηλεγράφημα. Μὰ καὶ
τί χρειαζότανε ; Ἐρχότανε ἀπὸ τὸ Λίβερπουλ καὶ ὁ
κ. Πάλλης ὄχι μόνο ἀπὸ τὰ γράμματά του μὰ καὶ ἀπὸ
τὰ τηλεγραφήματά μου ξεπετιέται ὀλόσωμος.

Θάδλεπα λοιπὸν τὸν κ. Πάλλη, καὶ θάμενα καὶ
δεκαπέντε μέρες μαζί του. Ἡ χαρὰ μου ἀπερίγρα-
φτη. Λαχταρῶ νὰ ἰδῶ καὶ τὸν Ψυχάρη, ὄνειρό μου
μεγάλον καὶ αὐτό, ποῦ μακάρι νὰ σαρκωθῆι μιὰ μέρα.
Λαχταρῶ νὰν τοῦ φιλήσω τὸ χέρι, νὰ ποῦμε καὶ νὰ
ποῦμε (Θέ μου ! καὶ τί δὲν ἔχουμε νὰ ποῦμε !). Μὰ
μὲ τὸν κ. Πάλλη ἡ χαρὰ συντροφεύτανε καὶ ἀπὸ
κάπια περιέργεια. Τὸν Ψυχάρη τὸν ξέρω καλὰ καὶ ἄς
μὴ τὸν εἶδα ποτέ μου. Μὰ τὸν κ. Πάλλη ; Ἐννιὰ χρό-
νια συνεργαζόμεσθε στὸ «Νουμᾶ», ἄπειρα γράμματα
ἀλλάξαμε, καὶ πῶς τὸ θέλετε, νά, εἰμῶνα περιέργως
νὰ ἰδῶ ἂν εἶναι ὅπως τὸν φανταζόμενα, ὅπως τὸν
ἐπλασα, ὅπως μοῦ φανερώνεται μέσα στὰ γράμματά
του, ἀγαθὸς καὶ μεγαλόφυχος πάντα στίς πράξεις του
καὶ σκληρὸς κάποτε στὰ λόγια του.

Τρίτη πρωτὶ, δεκάξη τοῦ Τρυγητῆ, βρισκόμουνε
στὴν Πάτρα. Τὴν ἴδια μέρα, λίγο ὕστερ' ἀπὸ τὰ με-
σάνυχτα, ἄραζε καὶ τὸ Ἴταλικὸ κ' ἔσφιγγε τὸ χέρι
του πάνου στὸ κατὰστρωμα.

Ἡ πρώτη κουβέντα μας, μάλλωμα.

— Σ' τὸ τηλεγράφημα νὰ μὴν πεις λέξη σὲ κα-

νένα και ού πήγες και τὸ πρόφταξες τοῦ βαρ-
κάρη σου...

— Φοβήθηκα μήπως βιαστείς και βγεις ὄξω
και ὕστερα ποῦ νὰ σὲ βρῶ; Ἔστειλα λοιπὸν τὸ βαρ-
κάρη μου, μόλις ἄραξε τὸ βαπόρι, και τοῦ εἶπα νὰ
ρωτήσῃ και νὰ σοῦ πει πὼς εἶμαι κάτου στὴ βάρκα
γιὰ νὰ μὲ περιμένεις...

Βγήκαμε ὄξω, πήγαμε στὸ «Ξενοδ. τῶν Πα-
τρῶν», ἔβου ἄπισε τίς βαλίτσες του, και ὕστερα κα-
θήσαμε σ' ἓνα καφενεδάκι, ἐκεῖ κοντὰ στὴ θάλασσα,
ποῦ ξενυχτοῦσε, και παραγγείλαμε καφέ.

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ Ο ΠΑΥΛΙΔΗΣ

— Ἐέρεις, μοῦ εἶπε πίνοντας τὸν καφέ, στὸ ξε-
νοδοχεῖο θὰ δώσω ἄλλο ὄνομα, ὄχι τὸ δικό μου.
Ἄλέξαντρος Παυλίδης, γιατρός ἀπὸ τὴ Σμύρνη.
Ἔτσι ταξιδεύει κανεὶς πὺρ λεύτερα και πὺρ ἀνετα...

— Ὅπως ἀγαπᾶς.

— Θὰ μείνεις δεκαπέντε μέρες μαζί μου. Τίς
ἔχεις κανονίσει τίς δουλιές σου;

— Βέβαια... Ἐδῶ θὰν τίς περάσουμε και τίς δε-
καπέντε μέρες;

— Τί νὰ κάνουμε δῶ;

— Τότε νὰ πάμε στὸ Μέγα Σπήλαιο ἢ στὸ
Βραχώρι... Ἐέρω και γώ!

— Χμ! Βλέπουμε! Ὁ Μπέντεκερ λέει γιὰ ἓναν
καλόγερο, ἓναν ἐρημίτη, κάτου στὸν Καθομαλιά,
ποῦ μένει χρόνια και χρόνια και ποῦ σὰν περνάνε
τὰ βαπόρια τὰ χαιρετᾶει μὲ σημαία και κείνα τὸν
ἀντιχαιρετοῦνε μὲ τίς σφιρίχτρες τους.

— Ὅστε στὸν Καθομαλιά θὰ πάμε;

— Ἄς εἶναι. Αὔριο τὸ πρῶτὸ τὰποφασίζουμε.
Ἔλα στίς ἑννιά στὸ ξενοδοχεῖο...

Ἐἶτανε δυὸ περασμένες ποῦ χωριστήκαμε. Πρὶν
πέσω νὰ κοιμηθῶ σημεῖωσα στὸ καρνεδάκι μου τὰ
κόλουθα:

«Ἐσπαζα τὸ κεφάλι μου ἀπὸ τὸ πρῶτὸ νὰ βρῶ
ποῦ θὰν τίς περάσουμε τίς δεκαπέντε μέρες, και αὐ-
τὸς πρὶν ξεκινήσῃ ἀπὸ τὸ Αἰθέρπουλ ἔχε κατα-
στρώσει κιόλας τὸ δρομολόγιο. Ὁ βλάκας ἐγώ!
Τόσο περίφημα τὸν γνῶρισα ποῦ τὸν φαντάστηκα
πὼς ταξιδεύει ἔτσι στὰ κουτουροῦ, χωρὶς νάχει ἀπὸ
πρὶν καλοσυλλογιστῆ κι ἀποφασίσει ποῦ θὰ πάει,
ἀκόμα και πόσα βήματα θὰ κάνει ἀπὸ τὸ σπίτι του
ἴσα μὲ τὸ γραφεῖο του».

Σήμερα, ξεφυλλίζοντας τὸ ταξιδιωτικὸ καρνε-
δάκι μου, βρῆσκω και τὸν ἀκόλουθο παράγραφο, ποῦ
τὸν ξεσηκώνω κιόλας:

«Πρῶτὴ ἐντύπωση. Ἄθρωπος σοβαρός, παρα-
τηρητικὸς. Προσέχει κάθε λέξη σου, κάθε κίνημα
σου. Ρωτᾶει γιὰ ὅλα κ' ἔχει γιὰ ὅλα, πρόσωπα
και πράματα, σηματοπισμένη γνώμη ποῦ δύσκολα
τὴν ἀλλάζει. Οὔτε ξιπασιά, οὔτε ζερνίκι ψεύτικο
στὰ φερσίματά του. Ντόμπρος, ποῦ λέμε. Τὰ σῦκα
σῦκα. Σ' ὅλα τὰ ζητήματα τοῦ τόπου μας, τὰ πο-
λιτικά, καλὰ μπασμένος, πὺρ καλὰ μπασμένος κι
ἀπὸ μᾶς ἀκόμα, ποῦ ζοῦμε κοντὰ τους και ποῦ τὰ
ζοῦμε. Πατριώτης μὲ τὴν πλατιὰ ἔννοια τῆς λέξης.
Τὰ χάγια μας τὰ βλέπει και πονάει γι' αὐτὰ, πο-
νάει ἀληθινά. Πονάει μὰ κ' ἐλπίζει σὲ καλύτερηψη.
Μόνο ὁ ἄθρωπος, λέει, νὰ βρεθεῖ. Ὅσο μοῦ μιλοῦσε
ἀπόψε στὸ καφενεδάκι, ἐγὼ θαρροῦσα πὼς τὸν ἄ-
θρωπο ποῦ ζητᾶει τὸν εἶχα ἀντικρὺ μου. Τάρεσει
νὰ δηγιέται και νὰκούει νόστιμα ἀνέκδοτα.»

ΠΡΙΝ ΞΕΚΙΝΗΣΟΥΜΕ

Τὴν Τετράδη πρῶτὸ πρῶτὸ στὴν Πατρινὴ ἐξέδρα.
Θεο πρῶνὸ, ὄνειρεμένο. Χαρὰ ματιῶνε ὁ Πατρινὸς
κόρφος πέρα ὡς πέρα και ὀλόγυρα. Ἡ Κλόκοθα κ' ἡ
Βερέσοθα, τὰγαπημένα τὰ βουνά, ντυμένα τὸ ὄρ-
θρινό, τὸ νεραϊδένιο μαγνάδι τους.

— Καρὲ και τί ὦρα εἶναι, καφετζή!

Και τὸ ρολοῖ στὸ χέρι. Στίς ἑννιά εἶπαμε. Οὔτε
παρὰ πέντε, οὔτε και πέντε. Οἱ δικοὶ μας ποῦ ζοῦνε
στὴν Ἀγγλία ἔχουν περάσει και τοὺς Ἑγγλέζους
στὰ τέτια. Τῶξερα κι ἀπὸ ἄλλοτες. Μιὰ μέρα, πρὸ
μερικὰ χρόνια, ὅταν εἶταν ἐδῶ ὁ Ἐρμονας, εἶχαμε
συφωνήσει νὰ περάσω ἀπὸ τὸ σπίτι του στίς τέσσε-
ρες τὸ δειλινό. Γιὰ νὰ μὴ μὲ περιμένει πῆγα, ἔτσι
ἀπὸ Ἀθηναϊκὴ ἀδρότη, στίς τέσσερες παρὰ τέ-
ταρτο.

— Δὲν εἶναι μέσα, μοῦ λέει ἡ ὑπερέτρια, στίς
τέσσερες θάρθει.

Και στίς τέσσερες ἤρθε.

Και μὲ τὸ γλυκό μας τὸν Ἐφταλιώτη τὴν
πρῶτη φορὰ, τὴν ἀλησμόνητη, ποῦ ἰδωθήκαμε. Τὸν
ἔβου τὸ μεσημέρι στὸ ξενοδοχεῖο του.

— Ἔλα στίς πέντε, μοῦ λέει, νὰ βγοῦμε ὄξω.

Στίς πέντε ἀκριβῶς χτυποῦσα τὴν πόρτα του.
Μπαίνω. Κατσοφιασμένος ὁ Ἐφταλιώτης ποῦ τὸν
ἔβου τὸ μεσημέρι γελαστὸ και διαχυτικώτατο.

— Διάολε, συλλογίστηκα, πὼς ἄλλαξε ἀπὸ τὸ
μεσημέρι!... Ἄλλος ἄθρωπος ἔγινε!...

— Πάμε, μοῦ λέει βαρετὰ

— Ποῦ θὰς νὰ πάμε;

— Βλέπουμε!

Κατεθήκαμε τὴ σκάλα τοῦ ξενοδοχείου ἀμίλητα. Κάτου βλέπουμε τὸ μεγάλο τὸ ρολόι.

— Μπᾶ! λέει ξαφνιασμένα. Πέντε καὶ δέκα εἶναι;

— Τόσο.

— Μὰ τότε τὸ δικό μου τὸ ρολόι πάει μιὰ ὥρα μπροστά!... Καὶ γὼ θαρροῦσα πὼς ἄργησες!...

Καὶ ξαναβρῆκε τὸ χαριτωμένο τλόγγλυκο τὸ ὕψος του.

Στὶς ἐννιά λοιπὸν ἀκριβῶς ρωτοῦσα τὸν ξενοδόχο ἂν ἔχει ξυπνήσει ὁ κ. Ἀλέξανδρος Παυλιῆς.

— Εἶναι **ἔξυπνο** τὸ ἕνα; ρωτᾷ τὸν καμαριέρη του.

— Νωρὲ, ἔξυπνο καὶ μὲ τὸ παραπάνου! τοῦ λέω ἐγὼ γελώντας.

Ἀνέβηκα πάνω. Ὁ κ. Πάλλης μὲ καρτεροῦσε ἔτοιμος γιὰ ἔξω. Τοῦ δηγήθηκα τὴν **ἔξυπνάδα** τοῦ ξενοδόχου του. Γέλασε.

— Νὰ σοῦ δηγηθῶ καὶ γὼ μιὰν ἄλλη του ξυπνάδα. Τοῦ ζήτησα τὸ πρωὶ νερὸ γιὰ μπάνιο καὶ μὲ ρωτᾷε σοβαρώτατα: «Θέλετε μπάνιο ζεστὸ καὶ κρύο μαζὶ;» Αὐτὸς πέρασε καὶ τὸν Οἰκονόμο στὸ Μέγα Σπήλαιο ποῦ σὲν εἶχα πάει ἐκεῖ τὸν ῥώτησα ποῦ πέφτει ἡ **ἀνατολή** καὶ μοῦπε, δείχνοντάς μου μὲ τὸ χέρι του: «Ἐδῶ, λίγο βορεινά!»

Καὶ μοῦ δηγήθηκε κάτι νόστιμα ἀνέκδοτα ἀπὸ τὰ ταξίδια του. Στὴ καρνεδάκι μου βλέπω γραμμένες τὶς λέξεις «**Ριζόγαλο** στὴ Ρόδο». Νὰ πάρει ἡ ὀργή! Κάπιο ἀνέκδοτο μοῦ δηγήθηκε γι' αὐτὸ τὸ ριζόγαλο μὰ τώρα δὲν τὸ καλοθυμάμαι. Θαρρῶ πὼς κάποιος τοῦ παινεύτηκε στὴ Ρόδο πὼς κάνει περιήρημο ριζόγαλο καὶ ἔβαλε τόσο ρίζι, σὲν καταπίεστηκε νὰ τὸ φτειάσει, ποῦ ἀντὶ ριζόγαλο τοῦ παρουσίασε...πιλάφι!

— Αἶ, καὶ ποῦ θὰ πάμε; τὸν ῥώτησα.

— Τὰ εἶπαμε! Στὸν Καβομαλιά, νὰ δοῦμε τὸν ἐρημίτη. Θὰ πάμε ἀπόψε στὸν Πύργο. Ἀπὸ κεῖ στὴν Καλαμάτα. Ἀπὸ τὴν Καλαμάτα μὲ βαπόρι στὸ Γύθειο καὶ ἀπὸ κεῖ μὲ καῖκι στὸν Καβομαλιά. Ὑστερα βλέπουμε.

Συφωνήσαμε νάνταμωθοῦμε τὸ δειλινὸ στὸ σταθμὸ τοῦ σιδηροδρόμου. Νὰ μπῶ μέσα στὸ βαγόνι καὶ νὰ τὸν περιμένω. Νὰ μὴν μποῦμε μαζὶ καὶ κινήσουμε τὴν περιέργεια. Στὸ ξενοδοχεῖο τὸ πρωὶ ὁ ξενοδόχος τὸν καλημέρισε μὲ τᾶληθινὸ του τῆνομα. Θὰ τᾶμαθε, φαίνεται, ἀπὸ τὸν κουριέρη τοῦ Κούκ.

— Μὰ δὲ θὰ μὲ ξαναδεῖ, μοῦ εἶπε. Θὰ φάω τὸ μεσημέρι σὲ κάπιο φίλο μου καὶ ἀπὸ κεῖ θὰ στείλω νὰ πάρω τὶς βαλίτσες μου.

Στὶς τέσσερες τὸ δειλινὸ ξεκινήσαμε γιὰ τὸν Πύργο.

(**Ἀκολουθεῖ**) Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΡΟΒΕΡΤΕΙΟΥ

Ἀπὸ τὸ Ροβέρτειο τῆς Πόλης λάβουμε τὸ ἀκόλουθο γράμμα, ποῦ μὲ περιφάνεια καὶ καμιάρι τὸ τυπώνουμε.

Ροβέρτειο, 21 τοῦ Ἁγ. Δημήτριου 1911

Φίλε κ. Ταγκόπουλε,

... Μὲ τὴν πεποίθηση πὼς ἔχτελοῦμε τὸ καθήκον μας πρὸς τὸ μόνον δημοσιογραφικὸ ἔργον ποῦ σκοπὸ του ἔχει τὴν **ἐξάπλωση** τῆς Ἰδέας, κάναμε ἐράνους ἀναμεταξὺ μας καὶ μαζώξαμε διακόσια τριάντα γρόσια, βάλαμε καὶ ἄλλα ἑκατὸν ὀχτῶ ἀπὸ τὸ κεφάλαιο τῆς «**Συντροφιάς**» μας καὶ ἔτσι σᾶς στέλνουμε τριακόσια τριάντα ὀχτῶ γρόσια γιὰ νὰ σᾶς βοηθήσουμε ὅσο μποροῦμε νὰ **ξακολοθηθετε** τὴ δουλειά σας.

Καταλαβαίνουμε πολὺ καλὰ πὼς τέτοιο ἕνα ποσὸ εἶναι τίποτα καὶ πὼς μὲ τόσους παραδες δὲ γυρνᾷ ἐπιχείρηση σὲν τὴν ἐκδοσὴ μιᾶς ἔφημερίδας. Ἐλπίζουμε ὅμως πὼς αὐτὰ τὰ λίγα ποῦ σᾶς στέλνουμε θὰ σᾶς εἶναι μιὰ ἠθικὴ ἐνθάρρυνση γιὰτὶ δείχνουνε πὼς ἐμεῖς σὰ δημοτικιστὰδες ποῦ εἴμαστε, εἴμαστε πάντα πρόθυμοι νὰ κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε γιὰ τὴν Ἰδέα, ἀδιάφορο σὰ δὲν μποροῦμε νὰ θαματοργήσουμε. Γιατὶ καὶ νὰ ποῦμε καὶ τὴν ἀλήθεια, ἀπὸ μαθητούδια σὲν καὶ μᾶς, ποῦ φυλάγομε πὼς καὶ πὼς τὸ χαρτζιλίκι ποῦ μᾶς στέλνουν ἀπὸ τὰ σπῆτια μας, δὲν μπορεῖτε νὰ περιμένετε μεγάλα πράματα παρὰ μόνον καλὴ θέληση καὶ τέτοια μικρὰ δείγματα τῆς θέλησῆς μας.

Ἐδῶ στὸ Ροβέρτειο ὁ σπόρος τοῦ Δημοτικισμοῦ σπάρθηκε πρὶν ἀπὸ πεντέξη χρόνια. Ἀπὸ τότε προδέξαμε κ' εἴμαστε ἐφκαριστημένοι γιὰτὶ ἐδῶ δουλεύουμε πολὺ πιὸ ἐλέφτερα παρὰ στὰ Ρωμαϊκά τὰ σχολειά.

Μᾶς φύγανε κάτι βέρα παιδιὰ μὰ δὲν πειράζει, θὰ πασκίσουμε νὰ βάλουμε ἄλλους στὸν τόπο τους.

Μὲ πολλὴν ὑπόληψη

Γιὰ τοὺς Δημοτικιστὰδες τοῦ Ροβέρτειο

N. K****

Τὸ γράμμα βρισκεται στὸ γραφεῖο μας. Ὁταν ὁ κ. Λαγοπάτης ἀποφασίσει νὰ κάμει τὸ χρέος του καὶ νὰ λογοδοτήσει γιὰ ὅ,τι ἀνακάλυψε ἢ κοινοβουλευτικὴ ἐπιτροπὴ γιὰ τὶς συνοφαντίες τοῦ κ. Μιστριώτη, ὡς ἔρθει νὰν τοῦ παραδώσουμε καὶ τὸ γράμμα. Ἐτσι θὰ μπορέσει νὰποδείξει πὼς ὄχι μόνον Ρούσικα ρούβλια παίρνουμε, μὰ καὶ Τούρκικα γρόσια,

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ (*)

108

Κι ἂν ἔχουμ' ἐδῶ πέρα κάποια ἔργα κριτικῆς ποῦ λογαριάζονται, εἶναι βγαλμέν' ἀπὸ τὴ συμπάθεια κι ἀπὸ τὸ θαυμασμό. Νά ὁ Εὐριπίδης τοῦ Βερναρδάκη, νά ὁ Σολωμὸς τοῦ Πολυλά, νά ὁ Πολυλάς τοῦ Καλοσγούρου, νά ὁ Ψυχάρης τοῦ Ροῖδη. Φῶς ὁ Βερναρδάκης σὰ μιλεῖ γιὰ τὸν Εὐριπίδη, καὶ τύφλα ἔταν κρίνη τὸ Βαλαωρίτη.

109

— Ὅμορφο τὸ δράμα σου. Μὰ δὲν εἶναι γιὰ τὴ σκηνή. Χρειάζεται ψαλλίδισμα γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ χωρέσῃ στὴ σκηνή· γιὰ νὰ σταθῇ, χρειάζεται πλάσιμα.

— Ἄφοῦ τὸ ἔργο μου εἶναι πλατύτερο καὶ ἡ σκηνὴ στενώτερη, ἀντὶ νὰ τὸ μικρῆνετε τὸ δράμα μου, πρέπει νὰ μεγαλώσετε τὴ σκηνή γιὰ νὰ τὸ χωρέσῃ. Δὲ βλέπω γιὰ νὰ κολοβώσετε τὸ παιδί μου· στήστε του κρεβάτι πού νὰ πλαγιαίξῃ μέσα του ἄνετα.

110

Ὁ χαρακτηρισμὸς πού κάνει κάποιος κριτικὸς γιὰ τὸν Ἄϊνε, σὺν τοῦ ἀραδιάζει ἔλα του τὰ γνωρίσματα ἀντιφατικά, λέγοντάς τον, ἀνάμεσα σ' ἄλλα λυρικὸ καὶ πεζό, (Lyrique et prosaïque), ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦτος εἶναι κοινὸς κι ἄλλων ποιητῶν, κι ἀπὸ τοὺς πιδὲ μεγάλους. Ὁ συγκρατητὸς ὁ λυρισμὸς δὲν εἶναι πάντα σ' ἐνέργεια ὁ ποιητῆς — γενικὰ μιλοῦμε — ξεπέφτοντας στὴν πεζολογία, ἡ ἀναπαύεται, μὲ τὸ φραστικὸ τοῦτο τρόπο, ἀπὸ τὸν κόπο τοῦ ἀνάερου ταξιδιοῦ, ἡ δείχνει τὸ εὐλίγιστο τοῦ νοῦ του. Τὸ παρατηροῦμε, ἀπὸ τὸν κειρὸ τοῦ Ὀμηρου ἴσα μὲ τὸν καιρὸ τοῦ Βερλαίν, (τοῦ Ψυχάρη, ἐγὼ θάλεγα, πιδὲ φιλότιμα). Ἐπειτα ὁ ποιητῆς δὲ συγκινεῖ πάντα μὲ τάστρα καὶ δὲν τάχει πάντα μὲ τὰ λουλούδια. Ἀναγκάζεται νὰνακατωθῇ καὶ μὲ στοιχεῖα ὑλικώτερα, καὶ μὲ ὑποκείμενα πιδὲ χοντρά, καὶ νὰ μιλήσῃ τῇ γλώσσᾳ τους. Τέτοια ἡ δουλειὰ τοῦ ποιητῆ, πάντα μὲ κάποια θετικώτερη ἀντίληψη τῆς δουλειᾶς του.

111

Τὰ πεζὰ καὶ ξιπασμένα φυσικὰ τοῦ νοικοκύρη

(*) Κοίταξε ἀριθ. 841, 854, 868, 375, 387, 448, 449, 450, 451 καὶ 452.

ἔμυτζουνε καὶ στὰ πιδὲ τιποτένια τῆς γλώσσας του. Ἄν πῆ τῇ γυναίκα του «ἡ γυναίκα μου», τὴν κατεβάξῃ καὶ τῇ λέει «ἡ κυρία μου», γλυκανάλατα ἡ ἔξευτελιστικά. Ὁ δεῖνα ἀρχοντοχωριάτης παντοῦ ποζάρεϊ καὶ μεγαλοφωνάζεται πρῶτα πρῶτ' ἀπὸ τὴν ἄξια συντρόφισσά του «ὁ κύριος!» Μωρὲ κύριος! Τὰ ὄραϊα, μεγάλα, γενικὰ, οὐσιαστικὰ κι ἀθάνατα ὀνόματα **Ἄνθρωπος** καὶ **Γυναίκα**, καταντήσανε νὰ τὰ καταφρονοῦν οἱ τιποτένιοι, καὶ νὰ σκανταλίζουσαν τοὺς καλοαναθρεμμένους τοῦ γλυκοῦ νεροῦ. Ἡ γυναίκα μου ἐμένα εἶναι γυναίκα. Κ' ἐγὼ εἶμ' ἕνας ἄνθρωπος· δὲν εἶμαι κύριος. Μιὰ γιὰ πάντα.

112

Κατὰ δύο τρόπους μᾶς κυριεύουν τὰ ἔργα τῆς φαντασίας. Τοῦτα μᾶς δείχνουν τὸ παιδιάτικο βᾶθος πού πάντα στέκει μέσα μας· μᾶς συγκινοῦν ἀπαλαίνοντάς μας· μᾶς ἔρχεται νὰ κλάψουμε καὶ νὰ λιώσουμε. Ἐκεῖνα μᾶς κυριεύουνε θυμίζοντάς μας τὸν ὑπέρτατο προορισμὸ τοῦ ἀνθρώπου νὰ πάῃ πέρα ἀπὸ τὸ φυσικὸ του, ἤρωας νὰ γίνῃ· μᾶς συγκινοῦνε τὸν ὄντωντας· μᾶς ἔρχεται νὰ θυπαστοῦμε γιὰ κάτι. Κατὰ τὴν περίστασι, τὰ πρῶτα μιλάνε στοὺς πολλούς, τὰ δεύτερα στοὺς πιδὲ λίγους καὶ ἀνάποδα. Μὰ, συχνότερα, ὅσοι κυριεύονται ἀπὸ τὴν ὁμορφιὰ τοῦ ἔργου τοῦ πρώτου εἶδους τὰ καταφρονᾶνε τὰ ἔργα τοῦ ἄλλου εἶδους· καὶ ὅσοι σέρνονται ἀπὸ τὰ δεύτερα, μένουνε κρύοι μπροστὰ στὰ πρῶτα. Ἐγὼ κλειῶ μέσα μου τὴ συγκίνηση διπλή· νοιώθω μέσα μου κάτι ἀπὸ τὸ παιδί καὶ κάτι ἀπὸ τὸν ἥρωα. Τὸ αἶσθημα τοῦτο πότε μὲ κάνει νὰ περηφανεύουμαι, πότε μοῦ εἶναι βᾶσανο. Γιὰτὶ πάντα μέσα μου παλέθουν ἕνα παιδί κ' ἕνας ἥρωας· κ' εἶμαι τὸ διπλό τους τὸ ρεζίλιμα. Κι ὅ,τι γίνεται στὴν τέχνη γίνεται καὶ στὴ ζωῇ.

113

Τί θὰ πῆ **μαλλιαρισμὸς**; Ἄπὸ μιὰ γωνιά ζητάζοντας, βλέπεις πὼς ὁ μαλλιαρισμὸς εἶναι κάτι πού ταράζει τὰ νεῦρα, κάτι πού ξαφνίζει ἀπὸ τὸ ἀσυνείθιστό του, κάτι πού πειράζει καὶ πού θυμώνει ἀπὸ τὴν αὐτάδειά του νάμπῃ μέσα στὴ γλώσσα, ὅχι δικαιωματικά, μὰ βιαστικά· σὺν κάποιες κυρίες πού κάθονται μέσα στὰ τραμ ἀπάνου στὰ γόνατα τῶν ἄλλων, σὰ δὲ βρίζουν ἀδεια θέση. Ὁ μαλλιαρισμὸς ταράζει τὰ νεῦρα καὶ τῶν πιδὲ ξέπετρα πασαλειμμένων ἀπὸ γλωσσικὴ τάχα μόρφωση. Τὸ διασκεδαστικὸ εἶναι πὼς τὸ σκιαχτρο τοῦ μαλλιαρισμοῦ τοὺς παρουσιάζεται μόνο μὲ τὸ γράψιμο τῆς δημοτικῆς, καὶ τότε ἀπάνου στὰ καίμενα ἐκεῖνα πού γλῆ-

γορα ή άργά ό ιστορικός τής νέας μας λογοτεχνίας θά τά ξεχωρίση σάν πρότυπα δείγματα ύφους και τέχνης γλωσσοπλαστικής. Δέ θέλω νά πώ πώς δέν έχει και ή δημοτική άνθρωπος πού ξεπέφτουμε σέ μαλλιαρισμούς: αποτέλεσμα, μπορεί, ανάγκης ή πρωτοπειρίας ή άπροσεξίας ή κ' έγώ δέν ξέρω τί. Μά ή γλώσσα πού δέν έχει μονάχα, έδω κ' έκει μαλλιαρισμούς, μά πού είναι όλη από μαλλιαρισμούς, μά πού είναι όλη ένας συγκατητός άσώπατος μαλλιαρισμός, μαλλιαρισμούς πού μάς τούς κρύβει μονάχα ή άνατροφή και τό σκολεύ, ή συνήθεια και ή χρησι, ή γλώσσα τούτη είναι ή καθαρεύουσα.

114

Υπάρχει ένα ψυχικό στρώμα πού σώνεται άπάνου του κάθε ξεχώρισμα έθνολογικής ψυχολογίας, και σκαντιναβίοι κι άγγλοσάξωνες και φράγκοι και ρωμιοι και σλάβοι δίνουν τά χέρια κι άδερφώνονται, άνθρωποι όλοι, όμόφυλοι. Για τούτο είναι κάποια λογοτεχνικά έργα, δράματα, ποιήματα, μυθιστορήματα, μελετήματα, παραστατικά τής ζωής, πού μπορεί νά σοθ θυμίζον έργα ξένων, γερμανούς, γάλλους, όλλαντέζους, βέλγους: μά δέ θά πη για τούτο πώς οι δημιουργοί τών έργων τούτων είναι τυφλοί και θεληματικοί μιμητές τών ξένων. Είναι γιατί τών έργων τούτων οι τεχνίτες αντί νά σταθούν σέ στρώματα ήθογραφικά και ψυχολογικά τού έθνους τους και νά βαλθούν νά ζωγραφίσουνε τυπικούς ή άτομικούς χαρακτήρες τού τόπου τους, βάλαν όλη τους τή φροντίδα νά αναλύσουνε στοιχεία, νά παραστήσουν πρόσωπα και πράματα συνολικά: δέν ξεχωρίζον: άνταμώνουν: σκάψανε στό κοινό τό στρώμα, τάνθρώπινο. Βέβαια, τέτοια έργα, σάν πάρης νά τά ξετάξης από τήν όψη τήν έθνολογική, θά τάρρη: άμαρτίες γιομάτα, ή θά πής πώς δέν αξίζουν τίποτε. Πρέπει για νά τά διτς καθώς πρέπει, νά ψάξης και νάρρη τή θέση πού σάθηκε ό συγγραφέας τους πλάθοντάς τα. Κι αυτό θά πη κριτικός. Νά κοιτάξης πρώτα νά καταλάβης τί γύρευε ό συγγραφέας, και πώς εκείνος έννοει τήν τέχνη. Άδιάφορο ά δέν πιτύχης. Νά προσπαθήσης. Κι άσε κατά μέρος τήν έντύπωσή σου. Η έντύπωση πού είναι τόσο ύποκειμενική, τόσο έλεύτερη και τόσο συμβιδατική, και πού είναι: χωρίς **φούμαρα**, μά και χωρίς γνώση και συνείδηση, αυτή φέρνει τίς πιό πολλές φορές ίσα στόν τυφλό δογματισμό, στήν άποκλειστικότητα.

115

Κ' έννενηντα έννιά στίς έκατό, μαλλιαρισμούς

βαφτίζουμε δημοσιογράφοι άστόχαστοι και γραφιάδες μυγιάγγιχτοι κάθε προσπάθεια πλουτισμού και ξαπλωμού τής κοινής γλώσσας, κάθε ξαναφέρσιμο μιάς ξεχασμένης αλήθειας, κάθε ξαναγύρισμα τής γλώσσας στόν ίσιο δρόμο, κάθε ξανακουβάλημα νερού από τήν καθαρή πηγή του.

116

Ή Σιωπή. "Όπλο κ' εκείνη, κάποτε για νά θανατώσης κάποιον άνθρωπο. Τέ μισος και ή καταφρόνια πώσες φορές τή μεταχειριστήκανε για τούτο. Καμιά φορά και ή σύνεση. Πλάτωνας για τό Δημόκριτο. Γεμιστός για τόν Πρόκλο.

117

Σάν τά ρόδα, σάν τά σύγνεφα, σάν τά βουνά είναι τά είδη και οι τύποι και τά θέματα τής σκέψης και τής τέχνης. Ούτε παλιωμένα, ούτε καινούρια. Παντοτινά.

118

Οι κουτοί πότε μάς άπελπίζουν, πότε μάς διασκεδάζουν. Είναι κάποια φοβερά ζήα πού μόνο μάς άπελπίζουν: οι μέτριοι.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΤΗΣ ΓΡΟΘΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΠΡΩΤΟ

Χωρίς νά θιλω στάθηκα νά ιδώ.

Στήν πόρτα τής ταβέρνας, σάν κοπρόσκυλα,
προσμένετε νά ιδήτε πού θά βρούμε,
οί φίλοι μου και γώ, και νά γελάστε,
βυκάτες, πού τό άψι κρασί φοβάστε.
Μονάχα μιά μου ξένοιαστη ματιά
σας έφταξε, σά δούλοι μου, νά σύψητε,
πεσιμένες χάμου νάρρητε πεντάρες,
έσει, πού νά γελάστε τάχα θέλατε
θωρώντας πώς τρικλίζουν οι άφεντάδες.

Οί φίλοι μου και γώ μπροστά τραβήξαμε
και πήραμε ό καθένας όλλη στράτα.

Πάμε γοργά, γυρόβοντας, και λαχταρά ή ψυχή μας,
μέ όλη τήν άψα τού κρασιού πού έσεις φοβάστε,
σ' άλλους νά πη ξυπνάτε πιά και σ' άλλους σκάστε.

Πόλη

ΚΩΣΤΑΣ ΓΑΖΙΑΣ

Ο ΓΑΛΑΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ

— Ποιός είναι; Ρώτησα τὴ μητέρα μου ἀπὸ τὸ κρεββάτι πού κοιτούμουνα ἀρωστος, σὺν ἀκουσα νὰ χτυποῦν τὴν πόρτα μας. Ἡ μητέρα μου ἔσκυψε ἀπὸ τὸ παράθυρο γιὰ νὰ δεῖ.

— Ὁ γαλατᾶς, γιέ μου. Μιὰ στιγμή νὰ κατεβῶ ἀπὸ τὴν πόρτα νὰ πάρω σήμερα τὸ γάλα γιὰ νὰ πλερώσω κιάλας τὸν ἄνθρωπο, γιατί σήμερα Κεριακή τελειώνει ἴσια-ἴσια ὁ μήνας του.

Κεῖνη τὴ μέρα εἶχα κάποια διάθεση γιατί ἀπὸ βραδὺς ὁ γιατρός μου ἔπε πὺς ἡ ἀρώστια ἀρχισε νὰ παίρνη πίσω καὶ πὺς σὲ καμιά δεκαπενταριά μέρες θὰ μπορούσα νὰ πατήσω στὸ πάτωμα χωρὶς νὰ λυγοῦν τὰ γόνατά μου, κ' ἔτσι μοῦ ἤρθε ἡ ὄρεξη νὰ δῶ τὸν γαλατᾶ, πού μ' ἀρεξε τόσο τὸ γάλα του τὸ φρέσκο καὶ τᾶδοιο, καὶ νὰ τοῦ πῶ ἕνα φκαριστῶ.

— Μητέρα, φώναξε τὸν ἄνθρωπο νὰ τὸν πλερώσῃς ἀπάνου γιὰ νὰ πάρῃ κ' ἕνα νερό. Θέλω νὰ τονὲ φκαριστήσω καὶ γὼ γιὰ τὸ μοναδικό του γάλα· ξέρεις δὲ πόσο σπάνιο πράμα εἶναι ν' ἀγοράσῃ κανεὶς τέτοιο γάλα.

Σὲ δυὸ λεπτὰ εἶχα ὀμπρός μου τὸ γαλατᾶ, ἕνα μεσόκοπο χωρικὸ μὲ τὴν καθάρια κεριακάτικη βράκα του, μὲ τὸ γυαλιστερό γελέκο του καὶ μὲ τὸ πλουμιστὸ μεγάλο μαντήλι του, πού τὸχε λίγο στραβά—σημάδι παληκαριᾶς καὶ νοικοκυροσύνης μαζι—γύρο στὸ πλατὺ τσακισμένο φέσι του.

— Καλημέρα, παληκάρη μου, καὶ περαστικά σου.

— Ἐφκαριστῶ σου, μπάρμπα. Κάθισε νὰ σὲ διοῦμε λιγάκι, νὰ πάρεις κ' ἕνα νερό πού θάσαι κουρασμένος.

Ὁ γαλατᾶς μ' ἔλη του τὴ χωρικὴ ἀφέλεια, πῆρε ἕνα κάθισμα, τῆβαλε κοντὰ στὸ κρεββάτι μου, σήκωσε τὴ βράκα του γιὰ νὰ μὴ τὴν τσαλακώσῃ καὶ κάθισε σκεδὸν πλάι μου.—Σ' ἀπὸ τὸ μεταξὺ ἡ μητέρα κοίταξε τὸ λογαριασμὸ στὸ τερτιράκι της, ἔφερε τὰ χρήματα καὶ τὰ ριξε στὴ χούφτα τοῦ γαλατᾶ γιὰ νὰ τὰ μετρήσῃ... Σωστὰ καὶ βαριά-βαριά, εἶπε ὁ μπάρμπας σὺν τ' ἀπομέτρησε, καὶ σπολάτη σας.

— Τὸ γάλα σου μ' ἀρέσει πάρα πολὺ, μπάρμπα...

Χάρισέ μου τὸνομά σου;—

— Στάθης.

— ... μπάρμπα Στάθη, κ' ἐπίτηδες σὲ φώναξα ἀπάνου γιὰ νὰ σ' ἐφκαριστήσω αὐτός μου.

— Ἄς εἶστε καλὰ οὔλοι οἱ πελάτες μου ποῦχετε νὰ κάμετε μὲ τὸ γάλα μου. Μὰ καὶ γὼ νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια καλοβοσκίζω τὰ ζωντανὰ μου καὶ—μὰ

τὴ μέρα πού εἶναι σήμερα — ποτὲ δὲ σκέφτηκα νὰ δολώσω τὸ πράμα μου οὔτε μὲ μιὰ σταλαματιὰ νερό. Οὔλα κι οὔλα, μὰ στὴ δουλειά μου θέλω νὰ περπατῶ τίμια· ἔπειτα ἀπὸ εἶναι καὶ σφέρο μου. Ἔτσι δὲν εἶναι;

Τὴν κουβέντα μας ἔκοψε τὸ δουλικὸ πού μπήκε μέσα μὲ τὸ δίσκο γιὰ νὰ σερβίρει τὸ μπάρμπα Στάθη.

— Ἔ, στὴν ὕγιά σου, παληκάρη μου, εἶπε κι ἀδειασε ὡς τὸν πάτο τὸ ποτήρι μὲ τὸ νερό γιὰ νὰ κατέβει κάτω ἡ γλύκα τοῦ βύσινου, πού τῆριξε μὲ τὸ κουτάλι μπόλιο μέσα στὸ στόμα του. Ἐβγαλεν ἔπειτα ἀπὸ τὸ πλατὺ ζωνάρι του τὸ χρωματιστὸ μαντήλι του, σφούγγισε τὰ χεῖλια καὶ τὰ φαρὰ μουστάκια του, τῆβαλε πάλε στὴ θέση του καὶ μὲ τὴ χωρικὴ ὑπομονή του πῆρε ἀπὸ τὸ δίσκο τὸ κουπάκι μὲ τὸν καφέ χωρὶς καθόλου νὰ σκεφετῆ πὺς τὰ χέρια τοῦ δουλικοῦ κατακουράστηκαν ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ δίσκου. Ἐέρετε πὺς ὁ καφὲς πίνεται πιὸ ἡδονικὰ μὲ τὴν κουβέντα κι ὁ ἀγαθὸς γαλατᾶς φαινούτανε πὺς τὴν ἀγαποῦσε γιατί μόλις ρούφηξε τὴν πρώτη ρουφηξιὰ ἀρχίνησε:

— Σήμερα κίνησα ἀδὸγὴ ἀπὸ τὸ χωριὲ κ' ἔτσι λειτουργήθηκα στὴν ἐκκλησιὰ τῆς ἐνορίας σας.

— Βλέπω, μπάρμπα Στάθη, πὺς τὰ προφταίνεις οὔλα· καὶ τὴ δουλειά καὶ τὴν ἐκκλησιὰ σου.

— Νὰ δουλέεις τὴν Κεριακή σου καὶ νὰ χάνεις καὶ τὴν ἐκκλησιὰ σου, πάει πολὺ, παληκάρη μου.

— Ἔχεις δίκιο, μπάρμπα Στάθη.

Ρούφηξε μιὰ ρουφηξιὰ, σκέφτηκε λίγο καὶ ξακολούθησε.

— Βρὲ ἀδερφέ, τί νὰ σοῦ πῶ· εἶμαι τόσο χρενωπὸς ἄνθρωπος, ἀγαπῶ τὴν ἐκκλησιὰ μου σὰ χριστιανός, μὰ ὡς τὰ τώρα ἀκόμα βγαίνω ἀπὸ τὴν ἐκκλησιὰ—ἤμαρτον κύριε! — χωρὶς ἀπὸ μέσα μου νάμαι καὶ τόσο ἱκανοποιημένος. Δὲ σοῦ λέω πὺς δὲν ἔχω πίστη στὴν ἅγια θρησκεία μας, μὰ δὲν καλογοιμίζεῃ ἡ ψυχὴ μου, δὲν τὸ νοιώθω ἔτσι καλὰ τὸ μεγαλεῖο τῆς θρησκείας μας, κ' αἰτία πού δὲν καταλαβαίνω τὰ πιὸ πολλὰ πού λένε παπάδες καὶ ψαλτάδες. Δὲν ξέρεις πόσο στενοχωροῦμαι κι ἀγαναχτῶ πού θάνοιωθα πέρα ὡς πέρα τὸ Βαγγέλιο, ἂν ἀφτοῖ οἱ εὐλογημένοι τὰ λέγανε πιὸ ἀπλά.

Ἄρχισα νὰ συγκινούμαι μὲ τὴν κουβέντα τοῦ μπάρμπα Στάθη, γιατί ἔβλεπα πὺς ἀσύνειδα ὁ ἀγαθὸς γαλατᾶς ἀνοιγε γλωσσικὴ συζήτηση πού εἶχα τὴ μανία νὰ τὴ δημιουργῶ ἄλλες φορὲς στὰ τραπέζια τῶν καφετειῶν καὶ τώρα τὴν ἔδρισκα στὸ κρεββάτι μου. Καὶ δὲν εἶχα ὄχτρο, εἶχα συνήγορο τῆς Ἰδέας!...

Ἐριξεν ἕνα βλέμα ἐξεταστικὸ στὸ σωρὸ τῶν βιβλίων πού εἶταν ἀπάνου στὸ τραπέζι μου καὶ δι-

στάζοντας στην αρχή ξανάρχισε έπειτα αποφασιστικά :

— Σεις οί γραμματισμένοι μπορεί νά μη συμφωνείτε μαζί μου γιατί ίσως νά νοιώθετε τά δσα λέγονται στην έκκλησιά. Μά νά σοῦ πῶ κ' ἕνα ἄλλο ; Ὅπως κατανήσαμε σήμερα, ἡ θρησκεία ἀπόμεινε γιά μᾶς τούς δουλεφτάδες, γιά τὸ λαὸ πού εἰ πιότερος εἶνε ἀγράμματος. Καί τὴν ἀπόδειξη τὴν ἔχω πρόχειρη. Σήμερα στην έκκλησιά οἱ ἄθρῶποι πού ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό τους φαίνονταν πὸς εἶταν σπουδαγμένοι μετριούνταν στὰ δάχτυλα· οἱ ἄλλοι οὔλοι μας εἴμαστε ἄθρῶποι τοῦ λαοῦ, τῆς κάτω τάξης νά ποῦμε.

Γύρισα καί τὸν κοίταξα κατάματα· τὰ μάτια του βγάζανε φωτιές.

— Τί μὲ κοιτᾶς ἔτσι ; Ἄφτὰ πού λέω τὰ νοιώθω τόσο βαθειὰ πὸς εἶνε ἀλήθειες καί μόν' ἀλήθειες· νοῦς καί καρδιά μου τὸ μολογᾶνε μέρα νόχτα.

Γιά μιά στιγμή δὲν μπόρεσα νά βγάλω τοιμουδιά ἀπὸ τὴν ἱερὴ συγκίνηση πού μὲπνιγε· μά συγκρατήθηκα γιατί ἔβλεπα πὸς εἶχεν ἀποπνιεί τὸν καφέ καί σὰ νά τοιμαζούτανε νά φύγει. Μοῦρθε ἔξαφνα μιά ἰδέα. Εἶπα στην μητέρα μου νά μοῦ δώσῃ κάποιον βιβλίον πού ἀπὸ μακριὰ ξεχώρισα πὸς εἶταν τὸ Βαγγέλιο τοῦ Πάλλη.

— Μπάρπα Στάθη, σ' ἄφτὰ πού μου περᾶς ἄκου καί θὰ σοῦ δώσω τοῦτο δὰ τὸ βιβλίον τὴν ἀπάντηση. Ἄνοιξα κατὰ τύχη καί τοῦ διάβασα ἕσα μπορούσα μεγαλόφωνα καί μὲ καθάρια ἀπαγγελία μιά περικοπή.

Πρὶν τελειώσω ἀκόμα ὁ γαλατᾶς εἶτανε σηκωμένος ἀπάνου ἀπὸ τὴν ἐκπληξή του. Δὲν μπορούσε φαίνεται νά τὸ χωνέφει ὁ νοῦς του πὸς βρίσκεται βιβλίον καί μάλιστα Βαγγέλιο, πού νά τὸ διαδάζουν καί νά τὸ καταλαβαίνει κι ἄφτὸς, καί μάλιστα πάνου στὸ τραπέζι ἐνοῦς γραμματισμένου !

— Ἄν λέγανε οἱ παπάδες μας στίς έκκλησιᾶς τὰ Βαγγέλια μὲ τέτοια γλώσσα, θὰ τάνοιωθες ; γύρισα καί τοῦπα μὲ προσποιητὴ ἀπάθεια.

— Ναῖσκε, παιδί μου, ναῖσκε, φώναζε τρελλὸς ἀπὸ χαρά. Τέτοια γλώσσα ! Τὴ γλώσσα πού μιλάμε καί μᾶς καταλαβαίνουνε οὔλα τὰδέρφια μας. Καί περίεργος νά μάθῃ ποῖδς εἶναι ἄφτὸς πού ξήγησε ἔτσι ἁμορφα καί ἑξάστερα τὸ Βαγγέλιο, μ' ἔδωκε ἀφορμὴ νά τοῦ μιλήσω γιά τὸν κ. Πάλλη. Καί σὺν ἄκουσε πὸς τὸν ἀφώρεσαν μόνο καί μόνο γιὰ τὴν ξήγησε τὸ Βαγγέλιο γιά νά τὸ καταλαβαίνει οὔκος ὁ κόσμος, πὸς τὸν εἶπανε προδότη κι ὀχτρὸ τοῦ ἔθνους καί τόσα ἄλλα, ὁ ἀγαθὸς γαλατᾶς σήκωσε τότες τὰ χέρια του ψηλὰ καί ἄλλος Προφήτης Ἰω-

χανάν φώναξεν ἀγαναχτισμένα : θὰ δώσουν μιά μέρα λόγο στὸ Θεὸ ἄφτοι οὔλοι πού μᾶς κυβερνᾶνε γιά τὴν ἀδικία πού κάνουν στὸ λαὸ τους !

— Ἐ, τώρα, μπάρμπα Στάθη, εἶσαι φκαριστῆμένος ἀπὸ τὸ γραμματισμένο σου ; Τὸν ρώτησα.

— Μὲ συμπάθειο, παιδί μου, τώρα λογιάζω πὸς εἶσαι γραμματισμένος μά δὲ μοιάζεις καθόλου τούς ἄλλους γραμματισμένους πού γνώρισα, σὺν τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ μας λόγου χάρη πού μερικοὶ κουτοὶ κι ἄμυαλοι χωριανοὶ μου τὸν ἔχουνε κούρημα τῆς γραμματισμένης γιὰτί, λέει, στίς ἑξετάσεις βγάνει λόγους ἔτσι βαθειὰ ἑλληνικούς πού δὲν μπορεί νά τούς καταλάβῃ κανένας τους !

Γέλασα γκαρδικᾶ μὲ τὸν ἀφελέστατο τρόπο πού ζήτησε νά μὲ ἱκανοποιήσῃ ὁ ἀγαθὸς γαλατᾶς.

Ἐκανε τόση διάθεση ἀπὸ τὴν ὥρα πού τοῦ διάβασε τὸ Βαγγέλιο τοῦ Πάλλη πού δὲ σκεφτότανε νά χαλάσῃ τὴ τεντροφιὰ. Δίπλα στὸ κρεβδάτι μου εἶχα τὸ τελευταῖον φυλλάδιον τοῦ «Νουμά» καί βλέποντας τὸ κέφι τοῦ μπαρμπα Στάθη, τοῦ διάβασα ἕνα ἐλόκληρο κομμάτι πού τυχε νάναῖ σκεπτικὸ μὲ τὴ γλώσσα. Σὺν τελειώσα, ἡ χαρὰ του διπλασιάστηκε γιὰτί ἔδλεπε πὸς κ' οἱ ἑφημερίδες μου εἶταν γραμμένες στὴ γλώσσα πού ἐνοιωθε κ' ἐκεῖνος.

Ἄκου νά σοῦ πῶ κ' ἕνα ἄλλο πού τόχα ξεχάσει καί μου τὸ θύμησε ἡ ἑφημερίδα σου. Τώρα μὲ τὸν πόλεμο, παίρνω καί γὼ μὴν ἑφημερίδα κάθε βράδι καί τὴν πᾶω στὸ χωριὸ γιά νά μοῦ διαδᾶσει τὰ νέα ὁ γιός μου. Μά κ' οἱ ἑφημερίδες μας λίγο πολὺ ἔχουν κι ἄφτὲς τίς ἑλληνικούρες τους πού κι ὁ γιός μου ἀκόμα δυσκολεύεται νά μοῦ τίς ξηγήσῃ κι ἂς διαδᾶξῃ στὸ μεγάλο σχολειὸ (στὸ γυμνάσιο ἤθελε νά πεῖ). Κ' εἶνε νά μὴ θυμῶνει καί νά μὴν ἀπελπίζεται κανεὶς ; Ὁ γείτονάς μου ὁ Φρανσουᾶς πούναῖ κι ἄφτὸς ἀγράμματος σὺν κ' ἑμένα, καταλαβαίνει πέρα ὡς πέρα τίς φραντσέζικες ἑφημερίδες δταν τοῦ διαδᾶζουν. Ναῖσκε· μοῦ τίς τύπε μιά μέρα ὁ ἴδιος πού τὸν ρώτησα ἀπὸ περιέργεια καί σὺν τᾶκουσα ἔκανα ἀφτὴ τὴ σκέψη : Οἱ φραντζέζοι ὅπως μιλοῦν ἔτσι καί γράφουνε. Ἐμεῖς οἱ ρωμοὶ ἀλλοιούτικα μιλοῦμε κι' ἀλλοιούτικα γράφουμε. Γι' ἄφτὸ καί προκόβουμε.

Καί σὰ νά μὴν ἤθελε καμιά ἀπάντηση οὔτε καμιά ἱκανοποίηση στην τελευταία ἀλήθεια πού διατύπωσε γιὰτί τὴν αἰσθανούτανε πολὺ μεγάλη καί φωτεινὴ, σηκώθηκε πῆρε τὸ δοχεῖο μὲ τὸ γάλα του πού τόχε ἀφίσι, στὴ γωνιά καί μοῦ πε βιαστικᾶ :

— Ἐντεκα ἡ ὥρα κ' οἱ πελάτες μου θὰ πάρουν σήμερα ἀργὰ τὸ γάλα τους, μά δὲ βλάφτει. Γειά σας.

Καὶ γὰρ θυμούμενος τὴν ἀπαίσια κατὰ τοῦ
γαλατᾶ καὶ τὸ σήκωμα τῶν χειρῶν του, μούρχοτανε
νὰ σηκώσω καὶ γὰρ τὰ δικά μου, νάνοιξω τὰ δάχτυλά
μου καὶ νὰ χαρίσω μπόλικες πεντάλφες στοὺς Μι-
στρώτιδες καὶ Κουλουμβάκηδες στοὺς Σκιαδες καὶ
Πανσουράλους καὶ στὴ λοιπὴ χορεία τῶν ἀχρείων
γιὰ τίς γλωσσικὲς ψευτομελέτες καὶ ψευτορητορίες
ποῦ δὲν πιάνουν πεντάρα μπροστὰ στὴν ἀπλὴ καὶ
δλοφώτειν λογικὴ τοῦ γαλατᾶ μου.

Σμίρνη

ΔΩΡΟΣ ΣΤΕΛΛΑΣ

Ο ΓΥΦΤΟΣ

Δὲ νοιώθω ἐγὼ τὰ κλάματα — παραίτα τα!
Στηλώσου ὀρθὴ μπροστὰ μου, ἢ παίρνω μὲ ἄλλη.
Θέλεις μαζί μου νᾶρθης· τὸ στοχαστήκες;
Βυστᾶς! Εἶν' ἡ Σαχάρα μου μεγάλῃ!

Ἐγὼ εἶμ' ἐγὼ! Δὲν εἶμαι ὁ ἄνθρωπος
ποῦ μόλυνε τὸ χνώτο τοῦ θανάτου,
καὶ ποῦ σκυφτὸς τραβᾷ τὸ δρόμο του,
βυστώντας τὰ σπασμένα γόνατά του.

Ἄμόλυντοι προγόνου ἐμένα μῦθοδικαν
τὴν ἴδια τους πρωτόγονοι λαχτᾶρα,
καὶ γκρεμιστὴ καὶ πλάστῃ μ' ἐπλάσαν
καὶ μ' ἀνοιξαν τοῦ πόθου τὴ Σαχάρα.

Στὸν ἄμμο τὸν πυρρὸ ποῦ τὸν πιρῶσανε
τὰ πύρινα τοῦ πόθου μου λιοπύρια,
ἐκεῖ, μὲ τὴ ζωὴ θὰ ξεφαντώσουμε
σὲ πλιστουργὰ τῆς σάρκας πανηγύρια.

Τὰ χᾶδια μας θὲ νᾶναι πόνοι ἀβάσταχοι
καὶ τ' ἀγκαλιάσματα, ἀγκαλιάσματα φιδίσου—
τόσο, ποῦ θὲ νὰ μπλέχουμαι στὴ σάρκα σου,
σὺν τὸ κισσὸ στὴ λεύκη τῆ βουνήσου.

Σ' αὐτὰ τὰ νόθα χρόνια, τὰ σακάτικα,
σ' αὐτῆνα τὴ ζωὴ τὴν ἀρρωστιάρα,
πάθος τὸν πόθο τὸν βιφτίσανε
καὶ τὴν ὑγιὰ τὴν εἶπανε τρομάρα....

Ἐγὼ εἶμ' ἐγὼ! Δὲν εἶμαι ὁ ἄρρωστος!
Ἐγὼ στὴ δύναμη τονίζω τὸν καιᾶνα.
Θέλεις μαζί μου νᾶρθης· τὸ στοχαστήκες;
Γύφτος ἐγὼ κ' ἐσὺ τσιγγάνα!

Πόλη

ΟΜΗΡΟΣ ΜΠΕΚΕΣ

BIBLIOGRAFIA

ELISEO BRIGHENTI. DIZIONARIO GRECO MODERNO — ITA-
LIANO καὶ ITALIANO — GRECO MODERNO. EDITORE UL-
RICO HOEPLI—MILANO.

Ἀξιότιμο φίλε κ. R. Brighenti καὶ Ἀξιότιμο κ. Ulrico
Hoerli,

Χρὸς μου πρῶτο νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἐγκάρδια γιὰ
τὴν τιμὴ ποῦ μοῦ κάνατε χαρίζοντάς μου ἓνα σωστὸ θη-
σαυρὸ μὲ τὸ Λεξικὸ σας. Χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ εἰπῶ τὸν
ἐπαινο ποῦ πρέπει στὸ βιβλίον σας συμπαθήστε μοι νὰ
σημειώσω μὲ λίγα λόγια τὴν ἐντύπωση ποῦ μοῦ κάνει ὅσο
τὸ μελετῶ. Εἶναι λεξικὸ μοναδικὸ γιὰ τὸ ὅποιο χρειά-
στηκε πολὺς κόπος, μεγάλη παρατηρητικότητα, βαθειὰ
ἐξέταση ὅλων τῶν στοιχείων τῆς γλώσσας μας καὶ πρὸ
πάντων μεθοδικότητα στὴν τάξη καὶ στὴν ἐκφραση γενικά.
Ὅλες οἱ λέξεις ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἴσαμε τὴ σημερινή μας
γλώσσα τόσο στὶς διάφορές τους μορφές ὅσο καὶ στὰ ποι-
κίλα τους νοήματα εἶναι βαλμένες στὴ σειρά τῶνε ἐκεῖ ποῦ
πρέπει. Τὰ γραμματικὰ σημειώματα ποῦ ἔχετε στὴν ἀρχὴ
καθὼς καὶ τὸ πλῆθος τῶν λέξεων τῆς δημοτικῆς μας γλώ-
σσας ποῦ σημειώνετε μὲ τίς τοπικὲς τους παραλλαγές καὶ τὰ
νοήματα κάνουνε τὸ βιβλίον σας ὄχι μόνον ὠφελιμώτατο γιὰ
τοὺς συμπατριώτες σας ποῦ σπουδάζουν ἐλληνικά ἀλλὰ
καὶ ἀπαραίτητο γιὰ κάθε Ἕλληνα ποῦ θέλει νὰ ἔχει ἓνα
Λεξικὸ Ἀληθινὸ τῆς Ἀληθινῆς λαλιᾶς τῶν πατέρων του.

Λυποῦμαι πολὺ ποῦ γενικά τὸ βιβλίον σας, σύνταξη καὶ
ἐκδοσις, εἶναι πολὺ ἀνώτερο ἀπὸ ὅ,τι γίνεται γιὰ τὴν ὥρα
στὴν Πατρίδα μας γιὰ τὴ διάδοσις τῶν Ἀληθινῶν Γραμ-
μάτων καὶ χαίροντας γιὰ τίς πνευματικὲς ἀπόλαυσεις ποῦ
δοκιμάζει τὸ πολυμαθέστατο κ' εὐγενικὸ Ἔθνος σας ἔχον-
τας ἐργάτες ποῦ θυσιάζονται γιὰ τὴ διάδοσις τοῦ Ὁραίου
ὡς ἡ ὑγένεια σας, Σᾶς εὐχομαι ἐγκάρδια καὶ καλύτερα
καὶ Σᾶς σφίγγω ἀδερφικά τὸ χέρι.

Πόλη

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΠΙΝΑΙΟΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΙΔΑ — «Ὅσοι ζωντανοὶ» δρ. 2 (γιὰ τὸ ἐξω-
τερικὸ φρ. 2,25).

Γ. Ν. ΑΒΑΖΟΥ (Judas Errant) «Ἀγκάθου καὶ
τριβόλου» δρ. 1 (γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ φρ. 1,25)

OSCAR WILDE — «DE PROFUNDIS» μετάφρ.
Ἄλεξ. Μαρπουτζίδου δρ. 2 (γιὰ τὸ ἐξωτε-
ρικὸ φρ. 2,25).

VERNON LEE — «Ἡ Ἀριάδνη στὴ Μάν-
τουα», δρᾶμα σὲ πέντε πράξεις (μετάφραση
Στέφ. Πάργα) δρ. 1 (γιὰ τὸ ἐξωτερ. φρ. 1,25).

ΑΙΓΡΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ «Ἡ μουσικὴ δεῖ-
τῶν αἰώνων» λεφ. 50.

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

Ίδιοκτήτης: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, άρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη: Για την Ελλάδα και την Κρήτη άρ. 10. Για το έξωτερικό φρ. χρ. 12,50.—Για τις επαρχίες δεχόμαστε και τρίμηνες συντρομές (3 άρ την τριμηνία).—Κανένας δέ γράφεται συντρομητής ά δεν προπληρώσει τη συντρομή του.

20 λεπτά το φύλλο. — Τα περασμένα φύλλα πουλιούνται στο γραφείο μας διπλή τιμή.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κίόσκια, και στις επαρχίες σ' όλα τα Πραχτορεία των Έφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

ΠΕΡΙΟΥΣΙΟΣ Κ' ΕΞΟΥΘΕΝΩΜΑ. — Η ΑΛΗΘΕΙΑ. — ΠΡΟΓΟΝΟΠΛΗΧΤΟΙ. — ΠΑΛΙ ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ Ο ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ. — ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΣ ΚΟΝΤΡΑ ΜΕΝΑΡΔΟΥ.

ΤΗΝ περασμένη βδομάδα μέσα στη Βουλή άκούστηκε μιιά μεγάλη αλήθεια και μάλιστα άπό το στόμα του Πρωθυπουργού. Πώς είμαστε ό «περιούσιος λαός» στα λόγια και τό «έξουθενώμα των έθνών» στα έργα.

Πιό χτυπητά και πιό επιγραμματικά μās τό φώναξε άλλοτες ό Ποιητής, πώς δηλ. κατατήσαμε

Τών Εύρωπαίων περιγέλα
και τών αρχαίων παλιάτσοι,

μά δέν πειράζει. Τώρα πού τό είπε κι ό Πρωθυπουργός μās έτσουξε περσότερο. 'Ο ποιητής μπορεί νά λέει ό,τι θέλει, μά κι ό Πρωθυπουργός ; !

Γι αυτό τά πρωθυπουργικά λόγια σχολιαστήκανε και ξανασχολιαστήκανε στον Αθηναϊκό τύπο. "Άλλοι τά χαρακτηρίσανε για μεγάλη αλήθεια κι άλλοι για μεγάλη συνκοφαντία και βρυσιά. Περιττό νά σās πούμε πώς οι πρώτοι είναι φίλοι του Ύπουργείου και οι δεύτεροι είναι αντιπολιτευόμενοι. Για τούτο ούτε οι πρώτοι ούτε οι δεύτεροι μās πείσανε μέ τά σοφά τους επιχειρήματα.

ΕΜΕΙΣ όμι ό,τι διαβάσαμε, μά ό,τι άκούσαμε πιστεύουμε. Κι άκούσαμε διάφορους, κι άπό τις λαϊκές ά-

κόμα τάξεις, νά νιώθουν κάποιο ξαλάφρωμα και νά καταχαιρούνται πού ειπώθηκε επίσημα μιιά τέτια γεγή κουβέντα μέσα στη Βουλή, ίκανή νάποστομώσει μιιά για πάντα τους διάφορους προγονόπληχτους φαφλατάδες.

Ένας λαός ύψώνεται άμα δείξει πώς δέ φοβάται την αλήθεια. Κι ό Έλληνικός λαός ύψώθηκε κάπως τούτη τη φορά άφού έδειξε πώς δέν τη φοβήθηκε την αλήθεια, μά τό έναντίο τη χειροκρότησε.

Μάθετε νά ύποφέρετε την Αλήθεια, φώναζε ό μακαρίτης ό Γιαννόπουλος, και μόνο όταν κανένας, ή άτομο ή λαός, μάθει νά ύποφέρει την αλήθεια, όσο πικρή κι άν είναι, θά μάθει και πώς νά μεγαλουργεί.

ΧΡΟΝΙΑ και χρόνια τώρα όργιάζει μέσα στις στήλες του «Νουμά» τό επίθετο «προγονόπληχτος» κι όμως μερικοί χάρηδες, έπειδή και τό μεταχειρίστηκε τό επίθετο τούτο προχτές μέσα στη Βουλή κι ό κ. Βενιζέλος, βγήκανε και μās φωνάζανε πώς για πρώτη φορά άκούστηκε τέτιο επίθετο και πώς ό κ. Βενιζέλος τό άνακάληψε.

— Ζητούσαμε κατάλληλο επίθετο, λέει, κ' επίθετο δέ βρήκαμε. Και νά, ό κ. Πρωθυπουργός μās τό δίνει...

Άν τύχαινε ό κ. Πρωθυπουργός στο λόγο του νάναφέρει και τό φεγγάρι, θά μās λέγανε πώς του λόγου του τό άνακάληψε κι αυτό.

ΔΕΝ ήσυχάζει ό Ματσούκας, ό άσύχαστος. Βουλευτής χρίστηκε, παράσημα πήρε, μέ πρωθυπουργός σταυραδέρφι έγινε, κι όμως τό χαβά του. Παρίδες για τό στόλο δώστε μου. Και νά, μέ καινούριο πάλι μανιφέστο βγήκε νά μās πεί πώς παραγγέλληκε τό καράβι «Η νέα γενεά» και πώς έχομε χρέος νά ξακολουθήσουμε, «οί πανέλληνες», νάν του στέλνουμε παράδες για νάν τό άποτελειώσει τό έργο του.

Μερικοί θέλουνε νά πούνε πώς όλ' αυτά τά κάνει ό Ματσούκας γιατί έχει τη μανία νάκούγεται τόνομά του. Χαλάλι του κι αυτό, άφού άκούγεται τόνομά του για καλό. Και τό κάτω κάτω ό Ματσούκας άκούγεται και δίνει και παράδες στο Κεντρικό ταμείο, ένώ τόσοι και τόσοι άλλοι παίρνουν παράδες άπ' αυτό και τις περσότερες φορές ούτε άκούγονται.

ΚΡΙΜΑ πού τούτη τη στήλη τη γράφουμε Πέμτη πρωί κ' έτσι μίνουμε, δξω άπό τό γλέντι πού μās τάξει γι' άπόψε στη Βουλή ό κ. Πατσουράκος. Και νά δείτε γλέντι μιιά φορά ! 'Ο κ. Πατσουράκος θά «ελέγξει» την Κυβέρνηση για τόν ΠΑΡΑΝΟΜΟ διορισμό του Σίμου Μενάρδου στο Πανεπιστήμιο. Γιατί, λέει, ό κ. Μενάρδος είναι μαλλιαρός, γιατί ένεργησε για τό διορισμό του ό κ. Κήρος της «Έστίας», πού είναι (Θέ μου ! τί βλάκουμε άκόμα !) μαλλιαρός κι αυτός, και γιατί (κι αυτό δά είναι και τό τρομερότερο) ό καινούριος καθηγητής της Αρχαίας Έλληνικής έχει μεταφράσει αρχαίους ποιητές σε δημοτική γλώσσα !

'Ο κ. Πατσουράκος φοβερίζει μάλιστα πώς θά διαβάσει μέσα στη Βουλή και μερικές άπό αυτές τις μεταφρασες πού όλοι τις λένε άριστοτεχνικές. Και νά, ποιό θάνα και τό ώραιότερο μέρος άπό τό λόγο του κ. Πατσουράκου.

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ (*)

«Γράφουμε τότε ελοι ανώνυμα», είπε άλλος.

«Έτσι χάνεται η ατομικότητα. Το όνομα είναι η δύναμη· εγώ θα γράφω πιά με τ'ονομά μου», είπε ο Νίκος.

«Μά έτσι λείπει το μυστήριο, που επιδίδεται», είπε ο Ταγχιόζερ.

«Η ατομικότητα επιδίδεται», φώναξε ο σγουμπός.

«Θάποκλειστεί κ' η επιστήμη;» ρώτησε ο Βελαδράπας.

«Η Θάλεια με σκούντησε.

«Όπου δέν έχει σκέψη με την τέχνη.»

«Μά στην εποχή μας τέχνη κ' επιστήμη — τί λές, Νίκο;»

«Ο Νίκος είχε ξεχαστεί.

«Η ποίηση του μέλλοντος θά είναι επιστημονική», απάντησε ο σγουμπός κι ο Βελαδράπας σύχασε.

Η Θάλεια τους έρριχνε ματιές ελη την ώρα και γύριζε και κοίταζε κ' έμένα σά να μου έλεγε: «Βλέπεις που δέν ήθελες νάρθεις;» Περισσότερο όμως κοίταζε την Κλεαρέτη φυλάγοντας τις στιγμές που εκείνη δέν την πρόσεχε. Μά κ' η Κλεαρέτη δέν κοίταζε λιγότερο τη Θάλεια κι όταν η μιὰ έπιανε την άλλη, γυρίζανε κ' οι δυο τά μάτια άλλου.

«Δές πόσες κορδέλες έχει άπάνω της, πώς είναι τά μαλλιά της· κοίτα τι φτερά έχει βάλει στο καπέλο της, τι παπουτσάρες που φορεί», βρήκε την περίσταση να μου μουρμουρίσει η Θάλεια διάφορες στιγμές που συζητούσαν οι άλλοι.

Κ' ήταν αλήθεια παράξενα ντυμένη αυτή η Κλεαρέτη. Φορούσε ένα πράσινο φόρεμα μ' ένα σωρό κόκκινα φιογκάκια, πλατύ καπέλο με φανταχτερά φτερά και τά ποδήματά της ήταν καταλασπωμένα. Καθότανε αμίλητη ελη την ώρα κοιτάζοντας τον έναν και τον άλλον κι άκουμπώντας τον άγκώνα στην καρέκλα του άδερφου της, καθώς τονέ νόμιζα τον Κλεαρέτη. Έκεινο που μου έκαμε λιγάκι ένιψωση, ήταν πώς δέν του έμοιαζε καθόλου. Έκεινος μαυριδερός νόστιμος νέος, τούτη άσπρη, ξανθή σχεδόν και τρομερά άχαρη. Η χλωμάδα του προώπου της, τά μαλλιά της, τά χτενισμένα άλλά Κλεό, που της κρεμόντανε στά μάγουλα και τά ξέθωρα και βαθουλά της μάτια σέ κάνανε να μην μπορείς να την κοιτάξεις. Κι ώστόσο έβλεπα τά μάτια ελωνών τριγύρω της να τη θεωρούνε μ' εύχαριστηση, τόσο που η Θάλεια, αν και καταφρονούσε αυτόν τον κύκλο, φαινότανε πώς πειραζότανε λιγάκι που την προσέχανε λιγότερο από την Κλεαρέτη.

«Πρέπει λοιπόν νάρχίσουμε να τομάζουμε ύλη», είπε πάλι ο Βελαδράπας.

«Εγώ αύριο τελώνω τη μελέτη για τó Μποτιτσέλι», είπε ο σγουμπός.

«Κ' η Ίπολύτα μάς έδωσε κιόλα ένα ποίημα», είπε ο Ταγχιόζερ που φαινότανε σά μισοαναγνωρισμένος διευθυντής του περιοδικου.

«Που είναι το; Δέν τ'οχεις έδω να τ'ακούσουμε;» ρώτησε ο Βελαδράπας και τεντώθηκε.

«Η Θάλεια με ξανασκούντησε.

«Έλα, Ίπολύτα, διάβασέ το», είπαν κι άλλοι.

«Άς τó διαβάσει ο Ίπόλυτος· εγώ έχω ξηλια άπαγγελία», άνοιξε τέλος τó στόμα της η ποιήτρια κοκκινίζοντας.

«Όχι, έσύ διάβασέ το· δικό σου είναι», είπε ο Κλεαρέτης κ' έβγαλε από την τσέπη ένα τετράδιο.

«Η ιδέα είναι δική σου», ξαναείπε κείνη.

«Έσύ τ'ογραψες», της είπε ο Κλεαρέτης.

«Έμπρός, ποιήτρια, διάβασέ το σύ», φώναξε ο Νίκος.

«Η Θάλεια δέν μπόρεσε να μη γελάσει κι ο άδερφος της την άγριοκοίταξε.

Τό διάβασε ο Ίπόλυτος. Σά φιλοσοφικό που είπαν ελοι τους πώς ήταν, η Θάλεια και γώ δέ νιώσαμε τίποτες. Τόν τίτλο μόνο *Μελιούρητη* κ' ένα σωρό όνόματα άκούσαμε κοντά στη θέληση και τη Δύναμη, στη Σοφία και τη Σκέψη, τη Διαιώνιση και την Έξέλιξη· άιτούς και φίδια, σφυριά και κύτταρα, Άδες και Σύμπαντα, Τιτάνες και Τιτάνιες και τó γύρισμα η έπωδó που τó λένε: «Ω Ρούθ, βάρα τó τύμπανο, ώ Όμπερον, ρίχνε άμμο στην κλεψύδρα.

«Με αυτό θάρχίσουμε», είπε ο Ταγχιόζερ παίρνοντας τó τετράδιο από τον Κλεαρέτη. «*Μελιούρητη* με μεγάλα στοιχεία στην πρώτη τη σελίδα. Ωραίο τίτλος — Από τά μάρμαρα του πόνου», διάβασε παρακάτω στο χερόγραφο.

«Από τó μούρμουρο του πόνου», τονέ διόρθωσε η Κλεαρέτη.

«Βρήκες καλά τόν τόνο στο ρυθμό και στη γλώσσα, Ίπολύτα», της είπε ο Νίκος κοιτάζοντάς τηνε στά μάτια. «Κρίμα που δέν τ'ογραψες γερμανικά.»

«Στη γλώσσα όχι· δέν είμαι σύμφωνος», πετάχτηκε ο Βελαδράπας: «αν άρχίσουμε' έτσι, θά φτάσουμε στην καθάρθουσα.»

«Είπαμε, στη γλώσσα έλευτερία. Καθένας άς τη γράφει σύμφων με τó άιστημά του. Οι κανόνες είναι σχολαστικισμοί!», φώναξε ο σγουμπός και ξανάσκυψε στο βιβλίο του.

«Πολύ ύφαι! Να πέσουμε στην άναρχία;» άναψε ο Βελαδράπας και μαζί του η γλωσσική συζήτηση.

Οι γνώμες είτανε τόσο άνάκατες και χωρισμένες, που δέν μπορούσα να πάρω κάδο μες τó θόρυβο. Η Θάλεια εύτυχώς θυμήθηκε πώς την καρτερούσανε στο σπίτι κι άδραξε τó Βελαδράπα από τó χέρι:

«Άσε τις κουθέντες τώρα· περιμένει ο μπαμπάς.» Τρόμαξε να τονέ σηκώσει.

«Θά μείνεις;» ρώτησε ο Βελαδράπας τó Νίκο.

Έκεινος κοίταξε μιὰ στιγμή την Κλεαρέτη κ' έπειτα τη Θάλεια. Τόσο επιδειχτικά που η Θάλεια κοκκίνησε και χαιρετώντας ελους μ' ένα κούνημα του κεφαλιού έτρεξε στην πόρτα. Ο Νίκος έκαμε να

(*) Κοίταξε άριθ. 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451 και 452.

σηκωθεί, μὰ εἴτην ἀργά.

Ὁ Βελαδράπας εἶτανε θυμωμένος μὲ δλους : « Ἐ, καλὰ δὲν τοὺς τᾶπα ; Δὲ βαστιοῦνται. Γίνονται ὄργανα τοῦ Κλεαρέτη, ποὺ θέλει νὰ ἐκμεταλλεῖται τὸ περιοδικὸ καὶ νὰ τσεπώνει συντρομῆς στὴν Αἴγυπτο. Γι' αὐτὸ φοβᾶται τὴν καθαρὴ δημοτικὴ », ἄρχισε σὰ βγάκαμε στὸ δρόμο.

« Τὴν εἶδες τί σουρουκλεμὲ σοῦ εἶναι ; Νὰ τῆς φαίνεται πὼς εἶναι κι' ὁμορφη ! Δὲν πιάνει νὰ ράφει τὸ φουστάνι τῆς, ποὺ εἶνε καταξυλωμένο καὶ τὸ κρατεῖ μὲ καρφίτσες, μὰ θέλει νὰ μοῦ γράφει ποιήματα », ἄρχισε σύνωρα κ' ἡ Θάλεια ἀπὸ τὴν ἄλλη τῆ μεριά.

« Ἄν εἶν' ἔτσι, δὲ θὰ λάβω μέρος. Γράφω καλύτερα στὸ Σύμπαν », μουρμούριζε ὁ Βελαδράπας. « Λέτε νὰ τὰ γράφει μοναχὴ τῆς ; Δὲν πιστέβω ἐκεῖνος τῆς τὰ γράφει. Δὲν εἶδατε πὼς μαλλώνανε ; Ὁ ἕνας ἔλεγε τᾷλλονοῦ : δικό σου εἶναι », ξακολούθησε ἡ Θάλεια.

« Μαζὶ τὰ γράφουν », εἶπε ὁ Βελαδράπας : « ὁ Κλεαρέτης δὲν μπορεῖ νὰ γράφει στίχους· δίνει τὴν ἰδέα μόνο καὶ τὰ γράφει ἡ Ἰππολύτα. »

« Δὲ ντρέπεσαι ! Αὐτὴ δὲν μπορεῖ νὰ βγάλει λόγο ἀπ' τὸ σῶμα τῆς καὶ θὰ γράφει καὶ ποιήματα. Ἐκεῖνος τὰ γράφει καὶ θέλει νὰ τὴν περνᾷ κι αὐτὴ γιὰ λόγια. »

« Ἄδερφός τῆς εἶναι ; » ρώτησα.

Ἡ Θάλεια γέλασε : « Τί ἀδερφός τῆς, καλέ ; Ἀρρεθωνιαστικός τῆς. Λένε δηλαδὴ, μὰ δὲν πιστέβω. Δὲν τοὺς εἶδατε πὼς καθόντανε ; Δὲν εἶδατε ξετσιπωσιά ! »

« Κ' ἔχουν τὰ ἴδια ὀνόματα ; » ρώτησα.

« Εἶναι ψευδώνυμα », εἶπε ὁ Βελαδράπας.

« Ἀπὸ ποῦ εἶναι ; »

« Ἀπὸ τῆ Σμύρνης, λέει » εἶπε ἡ Θάλεια.

« Ὁ Κλεαρέτης· αὐτὴ εἶναι ἀπὸ τὴν Πόλη », εἶπε ὁ Βελαδράπας.

« Εἶτανε γκουβερνάντα στὴν Ὀδησσὸ κι ἀπὸ κεὶ τὴν ἔκλεψε κεῖνος καὶ γυρίζουσε μαζὶ καὶ ζητανέβουν. »

« Πιὸς σοῦ τᾶπε αὐτά ; » θύμωσε ὁ Βελαδράπας. « Τί θὰ πεῖ τὴν ἔκλεψε ; Ὁ Κλεαρέτης γυρίζει σὰ κέντρα τοῦ ἑλλητισμοῦ μὲ τὰ βιβλία του κι ἀνταποκριτὴς ἐφημερίδων. Ὄταν πέρασε ἀπὸ τὴν Ὀντέσσα τὴ γνώρισε σ' ἕνα ἑλλητικὸ σπίτι ποὺ εἶτανε δασκάλα. »

« Τί δασκάλα ! Γκουβερνάντα εἶτανε. Φαίνεται », τὸν ἔκοψε ἡ Θάλεια.

« Δασκάλα τῆς μουσικῆς· παίζει ἔχταχτο πιάνο. Λοιπὸν ἐκεῖ γνωριστήκανε καὶ παντρεψήκαν. »

« Δίχως παπά », γέλασε ἡ Θάλεια.

« Δίχως παπὰ βέβαια· μοντέρνος γάμος. »

Ἡ Θάλεια γέλασε πὺ δυνατά.

« Δὲ φταίς ἐσύ, φταίω ἐγὼ ποὺ σὲ φέρνω σὲ ἀνθρώπους », τῆς εἶπε ὁ Βελαδράπας. « Δὲ σ' ἀφίνω νὰ κάθεται μὲ τὴ μαμὰ καὶ μὲ τὴν Πάναγιώτα στὴν κουζίνα. »

Κόντεψε νὰ πιαστοῦνε σὰ χέρια. Βριζόντανε ὅσο ποὺ φτάσαμε στὴν πόρτα τους. Τοὺς ἄφισα ἐκεῖ κ' ἔφυγα.

6

Ὅταν πῆγα τὴ νύχτα ἀργά στὸ σπίτι μου, βρήκα στὸ τραπέζι μιὰ σημείωση τοῦ Νίκου. Μοῦ ἔγραφε νὰ πῶ σὲ ὅποιον ἔρθει καὶ μὲ ρωτήσει γι' αὐτὸν πὼς δὲν τον εἶδα ἐλότεια ἀπόταν ἦρθε στὴν Ἀθήνα. Περισσότερα θὰ μοῦ πεῖ σὰ μὲ σμίξει. Εἶδα κιόλας πὼς ἔλειπε ἡ βαλίτσα του καὶ τὰ ρούχα του ἀπὸ τὸ ντουλάπι. Δόξασα τὸ Θεὸ ποὺ τὸν ξεφορτώθηκα κ' ἔπεσα καὶ κοιμήθηκα.

Τὸ πρωτὶ, ἄμα σηκώθηκα καὶ πῆρα νὰ ντυθῶ, ἄκουσα νὰ χτυπᾷ βιαστικὰ ἡ πόρτα μου. Ντύθηκα γλήγορα καὶ πῆγα καὶ τὴν ἄνοιξα. Ξαφίστηκα σὰν εἶδα τὴν ξαδέρφη μου, τὴν ἀδερφή τοῦ Νίκου.

« Ποῦ εἶναι ; Πές μοῦ γλήγορα τί κάνει ; » φώναξε χυμώντας μέσα.

« Πιὸς τί κάνει ; » ρώτησα.

« Ὁ Νίκος. »

Γέλασα.

« Μπράβο σοῦ, γελᾷς κιόλα. Νὰ μ' ἀφίσεις αὐτὴν ὅλη νύχτα, καταμόναχη στὸ ξενοδοχεῖο ! Πῆγα νὰ τρελλαθῶ ὅσο νὰ ξημερώσει. Καλὰ, δὲν ἦρθες σταθμὸ, δὲν ἐρχόσουν ἀνε φῆς τὸ βράδι στὸ ξενοδοχεῖο ; »

Ἀπάνω κάτω κατὰλαβα τί ἔτρεξε, προτοῦ μοῦ ἐξηγήσει πὼς μοῦ τηλεγράφησε νὰ πάω νὰ τὴν πάρω στὸ σταθμὸ κι ἀφοῦ δὲ μὲ βρήκε κεῖ, κίνησε κ' ἦρθε σπίτι μου καὶ μοῦ ἄφισε σημείωση νὰ πάω νὰ τὴν ἔβρω στὸ ξενοδοχεῖο.

Δὲν μποροῦσα πιά νὰ τῆς κρύψω τίποτε, μάλιστα σὰ μοῦ διηγήθηκε πὼς ὁ Νίκος, ἀφοῦ δὲν πῆγε καλὰ τὸ ἐμπόριο τῶν κρασιῶν τοῦ Ζαμπακιδῆ, ἔγραψε στὸν πατέρα του πὼς θέλει νὰ γυρίσει σπίτι του· νὰ κάμει τὸ δικηγόρο ἐκεῖ στὸν τόπο ἢ νὰ βρεῖ καμμιά ἄλλη θέση, καὶ τοὺς γύριψε τὰ ἔξοδα τοῦ γυρισμοῦ. Ὁ πατέρας του, ἀφοῦ εἶτανε κ' ἐκλογῆς κιόλας, δανείστηκε καὶ τοῦ τᾶστελε ἀμέσως γιὰ νὰρθεῖ γλήγορα νὰ ψηφίσει κ' ἔτσι ἂν πιτύχει ὁ βουλευτὴς τους νὰ τὸν διορίσει. Ἐκεῖ ὅμως ποὺ καρτεροῦσαν τὸ Νίκο, λάβανε γράμμα του πὼς ἦρθε στὴν Ἀθήνα κρυολογημένος βαριά κ' ἔπεσε στὸ στρώμα. Τοὺς γύριψε ἑκατὸ δραχμῆς, τοῦ τίς στείλανε ἀμέσως καὶ μὴνύσανε τῆς ἀδερφῆς του ποὺ εἶτανε στὸ Ἀνάπλι μὲ τὸν ἀντρα τῆς, νὰρθεῖ νὰ τοὺς γερκομήσει. Ἔτσι ἔφυγε κι αὐτὴ τὴν ἄλλη μέρα. Μοῦ τηλεγράφησε ἐμένα κι ἀφοῦ δὲ μὲ βρήκε στὸ σταθμὸ, πῆγε στὸ δρόμο καὶ στὸν ἀριθμὸ ποὺ τῆς γράψανε πὼς κάθεται ὁ Νίκος. Ἐκεῖ ὅμως ἔμαθε πὼς δὲν κάθεται κανένας Νίκος. Κ' ἔτσι ἔτρεξε στὸ δικό μου σπίτι ὅλη νύχτα.

Τὴ συμβόλεψα νὰ τηλεγραφήσει στοὺς γονιοὺς τῆς πὼς ὁ Νίκος εἶνε καλύτερα καὶ νὰ γυρίσει γλήγορα στὸν ἀντρα τῆς, ἀφοῦ μάλιστα μοῦ εἶπε πὼς ὁ ὑπομοιράρχης δὲν ἤθελε νὰ τὴν ἀφίσει νὰρθεῖ. Θυμωμένος καθὼς εἶτανε μὲ τὰ πεθερικὰ του, ποὺ δὲν τοῦ πλερώνουν αὐτουνοῦ τὸν τόκο, παρὰ ζοδεῖδου ἀδικα γιὰ τὸ γιό τους.

« Νὰ πάω πίσω, δίχως νὰ δῶ τὸ Νίκο ! Αὐτὸ δὲ γίνεται. Σὰν κ' ἔχω ἄλλον ἀδερφὸ ἀπ' αὐτόν ; Ἐχω δυὸ χρόνια νὰ τὸν δῶ », μοῦ εἶπε καὶ δακρῖσανε τὰ μάτια τῆς.

«Σου περισσέβει κάνα είκοσπεντάρικο,» τή ρώτησα.

«Γιὰ τί;» μού ειπε.

«Γράψε του πώς θέλεις νά τόνε δεῖς νά τοῦ τὸ δώσεις και τότε θά τράξει νά σέ βρεῖ ὁ ἴδιος.»

«Μὴν τὰ λές αὐτά», μού ἀπάντησε, «δὲν εἶναι τέτιος ὁ Νίκος. Μπορεῖ νά κάνει τρέλες, καθὼς ἔλοι οἱ νέοι, μὰ ἐμένα μ' ἀγαπάει. Νάχα μαζί μου νά σοῦδειχνα τὰ γράμματα, πού μοῦστελνε ἀπ' τὴ Γερμανία.»

Μὰ σὲ λίγο τὰ ξέλασε αὐτὰ κι ἄρχισε νά μού παραπονιέται πὼς ὁ Νίκος δὲ φέρθηκε καλὰ νά μὴ πάει νά ψηφίσει στὶς ἐκλογές. Ὁ βουλευτὴς τοῦ θά πιτύχει και θά τὸν διορίξει, ἂν πήγαινε νά ἐνεργήσει κι αὐτὸς σὰν τοὺς ἄλλους δικηγόρους. Ἐπειτα δὲν ἔκαμε καλὰ νά γελάσει και τὴ μάννα του. Τῆς ἔγραψε πὼς τόσο τὴν πόνεσε πού δὲ βλέπει τὴν ὄρα νά γυρίσει νάβρει παρηγοριά στὰ μάτια τῆς. Καὶ τώρα νάβρει νά κάθεται δῶ και νά τῆς παίζει τέτιες ἱστορίες, νά τὴ βάζει σὲ ἀνησυχία πὼς εἶναι βαριά ἄρρωστος!

«Βλέπεις λοιπόν», τῆς εἶπα, «και σὺ θέλεις νά τὸν δεῖς.»

Ὅμως στάθηκε ἀδύνατο νά τὴν καταφέρω νά φύγει. Μὲ βίασε, μού ἔπεσε στὰ πόδια νά τῆς βρῶ τὸ Νίκο. Μιά θύμωνα, μιά τὴ λυπόμουνα. Μὰ νά ξαναμπλέξω μὲ τὸ Νίκο μιά και τὸν ξεφορτώθηκα!

«Τώρα δὲν μποροῦμε νά τὸν ἐβρουμε», τῆς εἶπα. «νὰ σὲ πάω στὸ ξενοδοχεῖο σου και τὸ μεσημέρι, σὰν ἔξω ἀπὸ τὸ γραφεῖο μου, ἔρχουμαι και σὲ παίρνω και πάμε.»

Τὸ δέχτηκε μὲ χίλια βάζανα. Στὸ γραφεῖο μου συλλογιζόμουνα ὅλη τὴν ὄρα ἃ δὲν εἶτανε καλύτερα νά τὴν παρατήσω και νά μὴ γυρίσω. Μὰ πάλι μού φάνηκε πολὺ βαρὺ, και πῆγα και τὴν πῆρα. Τὸ ἀπόγευμα, ἀφοῦ γυρίσαμε πρῶτα στὰ καφενεῖα, πού ἤξερα πὼς πηγαίνει ὁ Νίκος, τὴν πῆρα και πῆγαμε και καθίσαμε στὴν μπέρα πού μαζεθόντανε οἱ λόγιοι. Διάλεξα ἕνα ἀπόμερο τραπέζι πού νά μὴ φαίνεται ἀπὸ τὴν πόρτα κ' ἔτσι ἔλιπιξα νά τὸν πιάσω τὸ Νίκο στὴν παγίδα. Ὁ σγουμπὸς μὲ τὰ γυαλιά και μὲ τὸ βιβλίο στὸ χέρι, ἡ Ἰπολύτα, ὁ Θέμις, Φλοίσφος και δυὸ ἄλλοι ἀκόμα ἦρθαν και καθίσανε στὴν ἄκρη πού καθόνταν και τὴν περασμένη, μέρα.

«Νὰ οἱ φίλοι τοῦ ἀδερφοῦ σου», εἶπα τῆς ξαδέρης μου δείχνοντάς τους.

«Μ' αὐτοὺς πηγαίνει;» ἀναστέναξε ρίχνοντας θλιβερὲς ματιὰς ἀπάνω τους. «Κ' ἐκεῖνη ποιά εἶναι;

«Μιά μεγάλη ποιήτρια. Μὰ ἄσ' τὴν αὐτὴ και πρόσεχε στὴν πόρτα. Μὴν πεταχτεῖς σὰν τὸν δεῖς νά μπεῖ. Ἄσ' τὸνε νά ζυγώσει στὸ τραπέζι ἐκεῖ κ' ἔπειτα σήκω πιάσ' τον ἄξαφνα.»

Κατάστρωσα τὸ σχέδιο ἔτσι, ὥστε ἅμα θά σηκωνόταν αὐτὴ νά πάει στὸ Νίκο, νά πεταχτῶ ἐγὼ νά φύγω. Πλήρωσα κιάλας, πῆρα μιά ἐφημερίδα και τὴν κρατοῦσα μπροστά μου και περίμενα. Μὰ ἡ ὄρα περνούσε κι ὁ Νίκος δὲ φαινότανε.

«Κεῖνος δὲν εἶναι!» τινάχτηκε μιά στιγμὴ ἡ ξα-

δέρφη μου και μού ἔδειξε ἕνα νέο πού μπήκε μέσα και τράβηξε ἴσα στὸ ποιητικὸ τραπέζι.

Γελάστηκε ἀπὸ τὸ ξουρισμένο τὸ μουστάκι του. Τῆς τὸ εἶχε γράψει ἡ μάννα τῆς πὼς ὁ ἀδερφός τῆς ἔκαμε κι αὐτὴ τὴν πράξη. Τῆς ξήγησα πὼς ὁ Νίκος ἄφισε ὄχι μόνο τὸ μουστάκι του, μὰ και τὰ γένια του.

Ἐγὼρε ἀπογοητευμένη στὸν καναπέ. Ἐγὼ κολίταξα τὸ νέο πού εἶχε σιμώσει στὸ τραπέζι. Κρατώντας τὸ καπέλο του στὸ χέρι, ἔσιεσε μὲ μεγάλωπρηπη ἡρεμία τὰλλα τὰ τραπέζια και σιάνθηκε ὀρθὸς μπροστά στὴν Ἰπολύτα. Ὅστε κι ἅμα χαίρετησε δὲν ἔσκυψε. Τὸν ἔβλεπα ἀπὸ τὸ πλευρό. Τὰ ὀρθὰ μαλλιά του, τὸ ψηλὸ τὸ μῆτωπο, ἡ μακριὰ καμπυλωτὴ μύτη του μού θυμήσανε μιά εἰκόνα, τοῦ Σίλλερ θαρρῶ, πού εἶχε κρεμασμένη στὴν κάμρα του ὁ Νίκος κ' ἡ Μαρία δὲν μποροῦσε νά τὴ δεῖ. Ἦθελε νά τὴν πετάξει ἀπὸ κεῖ! τόσο δὲν τῆς ἄρεσε τὸ μάτι του, πού κοίταξε ἀγριωπὰ στὸ μακρὸς, κ' ἡ περιγελαστικὴ σύσφρα στὰ χεῖλια του. Παράμια ἐντύπωση μού κάνανε και μίνα τὰ χεῖλια αὐτοῦ τοῦ νέου. Κι ὥστόσο εἶταν ἕμορφος, πολὺ ἕμορφος. Εἶχε ἕνα μαντῶ ἀναρριχτὸ ἐπιλωτὰ στὶς πλάτες σὰ χλαρὺδα ἀρχαία κ' ἔστοκε πάντα ἀκίνητος. Κι ἅμα μιλοῦσε κατάφερνε νά μὴ σκλέβει τὰ χεῖλια, νά μὴ χαλὰ τὴν περιγελαστικὴ τους δίπλα. Καθὼς ἔμαθα ὕστερα ἀπὸ τὸ Βελαδράπα, εἶταν ἐκεῖνος πού ὑποψιάστηκα, ὁ νέος προσφύτης πού εἶχα ἀκούσει πὼς ἦρθε ἀπὸ τὴ λυθικὴ ἔρημο νά κάμει ἐκεῖνο πού δὲν κάμει οἱ πρόδρομοί του, νά βάλει στὴ θέση τοῦς ἄλλους τοῦς ἔλληνας ποιητὲς ἀπὸ τὸν Ὅμηρο κ' ἐδῶθε.

Μὰ ὁ Νίκος δὲ φαινότανε. Δὲν ἐρχότανε κι ὁ Βελαδράπας κι ἄρχισα νάνησυχῶ και γὼ περισσότερο ἀπὸ τὴν ξαδέρφη μου. «Ἄν πῆγε κεῖ!» στοχαζόμουνα και μὲ τὴν ἰδέα αὐτὴ δὲν μποροῦσα νά καθίσω ἄλλο στὴν μπέρα.

«Ἄκουσε», εἶπα τῆς ξαδέρης μου, «κάθισε σὺ ἐδῶ. Φοβοῦμαι μὴ πῆγε κάπου ἄλλο ὁ Νίκος. Πάω νά δῶ ἐκεῖ και θά σοῦ τὸν φέρω, ἂν τὸν βρῶ. Ἐσὺ μείνε και καρτέρα δῶ. Μὴ φύγεις.»

Τράβηξα στὸ Βελαδράπα. Ὁ Νίκος εἶτανε κεῖ κ' ἡ Θάλεια μαζί τους.

Ἄκουσα τὴ φωνὴ τῆς ἀπόξω. Σὰ μὲ εἶδε πού μπήκα στὴν κάμαρα τοῦ ἀδερφοῦ τῆς, μού φάνηκε σὰ νά μὴν τῆς ἄρεσε.

«Μὲ συμπαθατε πού σὰς ἐνοχλῶ», τῆς εἶπα. «ἦρθα μονάχα γιὰ νά πῶ κάτι τοῦ ξαδέρφου μου.»

Ὁ Νίκος, σὰ νά κατάλαβε, ἔκαμε πὼς δὲν ἀκούσε τί εἶπα. Εἶχε ἕνα βιβλίο στὸ χέρι και τὸ ξεψύλλιζε.

«Μπορῶ κάτι νά σοῦ πῶ», τοῦ εἶπα και τὸν ἔπιασα ἀπ' τὸν ὄμο, δίχως νάφίσω τὸ καπέλο μου ἀπὸ τὸ χέρι.

«Ἰστερα μού λές», ἀπάντησε ξερὰ χωρὶς νά πάψει νά κουνιέται στὴν καρέκλα πού καθότανε και χωρὶς νά σηκώσει τὰ μάτια ἀπὸ τὸ βιβλίο.

«Εἶναι ἀνάγκη», τοῦ ξαναεἶπα.

«Ἀηδίες. Τὸ ξέρω τί θά μού πεις», ἀπάντησε πάλι στὸν ἴδιον τόνο.

«Καλά σ'ς λείει, ἀφιστε τις κουταμάρες τώρα. Τὰ λέτε κ' ὕστερα τὰ μυστικά σας», εἶπε κ' ἡ Θάλεια.

Ἔκαμα νὰ φύγω.

«Ποῦ πᾶς; Κάθισε νὰ βγοῦμε ὄλοι μαζί!», μού φώναξε ὁ Βελαδράπας.

«Ποῦ ἀγαπᾶς νὰ πάμε; Δὲν εἶπαμε νὰ πιούμε τσάι ἐδῶ»; τὸν ἀποπήρε ἡ Θάλεια.

«Ἐσὺ τῶπε; ἔγὼ σ'ς εἶπα θὰ πάω στὴν μπέρα», φώναξε ἐκεῖνος.

«Σὰς περιμένουν κιόλα», εἶπα.

«Ποῖ εἶναι κεῖ;» ρώτησε ὁ Βελαδράπας.

«Οἱ χτεσινεῖ».

«Κ' ἡ δεσποινίδα Κλεαρτέτου;» πετάχτηκε ἡ Θάλεια κοιτάζοντας μὲ χαμόγελο τὸ Νίκο.

«Κλεαρτέτη», τὴ διόρθωσε ὁ Νίκος.

«Κατὰ τὴ δική σας τὴ γραμματική», ξαναεἶπε ἡ Θάλεια.

«Ἐλα σήκω, Νίκο· πάμε νὰ δοῦμε τί θὰ κάνουμε. Ἀῖριο θὰ φύγει ὁ Κλεαρτέτης. Πρέπει νὰ τοῦ τὸ πῶ ὀριστικά», εἶπε ὁ Βελαδράπας.

«Τὰ λέμε μὲ τὴν Κλεαρτέτη ποῦ θὰ μείνει. Τὴν ἔχει πληρεξούσιο», ἀπάντησε ὁ Νίκος.

«Ἐλα, ἄσε τάσεται· σήκω τώρα πάμε», τὸν σκούνησε ὁ Βελαδράπας καὶ πήρε τὸ καπέλο του.

Ἡ Θάλεια ἔτρεξε καὶ τοῦ τὸ ἄδραξε ἀπὸ τὸ χέρι.

«Κάτσε κάτω, κάνε μου τὴ χάρη. Θὰ πιούμε τσάι ἐδῶ κι ἀπὸ κεῖ θὰ πάμε στὸ Σύνταγμα νὰ δοῦμε τὴν κίνηση. Κ' ἐσεῖς, παρακαλῶ —», γύρισε σ' ἐμὲ κ' ἔκαμε νὰ πάρει καὶ τὸ δικό μου τὸ καπέλο.

«Κι ἀπὸ τὸ Σύνταγμα στὴν μπέρα μιὰ στιγμή», εἶπε ὁ Νίκος.

«Στὴν μπέρα δὲν ἔρχομαι· σ'ς τῶπα», φώναξε ἡ Θάλεια.

«Ἔχεις τόση ἀντιπάθεια στὴν Κλεαρτέτη;»

«Δὲ' μού ἀρέσει κι αὐτὴ καὶ κείνος. Δὲν εἶναι ἀνθρώποι καθὼς πρέπει κι ἂν ὁ Βελαδράπας δὲν πάψει νὰ τοὺς σ'ναναστρέφεται, θὰ τὸ πῶ τοῦ μπαμπᾶ».

«Ἐξορτώσομε, αὐτὸ θὰ κάνεις καλὰ. Ἐγὼ θὰ τοὺς φέρω καὶ δῶ νὰ σκάσεις, τῆς φώναξε ὁ Βελαδράπας.

«Δὲν κοιτάζεις; Ἄ θὲς νὰ τοὺς πετάξω κάτω ἀπὸ τὴ σκάλα».

«Τὴ ζηλέβεις ποῦ εἶναι ὠραία», τῆς εἶπε ὁ Νίκος δίχως νὰ γελάσει.

«Τὰ μούτρα της! Αὐτὴ νὰ ζηλέψω! Φτάνει μόνο τὸ χρῶμα της. Σὰ χλεμπόνα εἶναι!»

«Αὐτὸ τὸ χρῶμα εἶναι ἴσα ἴσα τὸ ξεχωριστό της. Σὰν εἰκόνα τοῦ Μποιτισέλι».

Ὁ Βελαδράπας τὸν κοίταξε κι αὐτὸς, σὰ νὰ μὴν ἤξερε ἂν τὰ λέει στὰ σοβαρὰ ἢ μόνο γιὰ νὰ πειράξει τὴν ἀδερφή του.

«Ἀδικεῖτε τὸ γούστο σας, ἂν τὸ λέτε σοβαρὰ πὼς εἶναι ὠραία αὐτὸ τὸ τέρας», εἶπε κείνη.

«Πρόσεξες τὰ μάτια της; Εἶδες τὰ χέρια της; Καὶ νὰ τὴν ἀκουγες νὰ παίζει πιάνο. Αἰστάνεται τὸ Μπάχ σὰ γερμανίδα.

«Αὐτὴ, αὐτὴ;»

«Ναί, αὐτὴ καὶ πὼς μιλεῖ γιὰ τὴ φιλοσοφία!»

«Δὲν ξέρει οὔτε τὸ στόμα της νανοῖζει. Τὰ παπούτσια της πὲς της νὰ χαρεῖ», φώναξε ἡ Θάλεια κ' ἔφυγε ἀπὸ τὴν κάμαρα.

«Μπορῶ νὰ πῶ κάτι τοῦ Νίκου;» ρώτησα τὸ Βελαδράπα.

«Ἐέρω τί θὰ μού πεις. Ἦρθε καὶ σὲ βρήκε ἡ Πολυζένη», μού εἶπε ὁ Νίκος ἀπότομα, σὰ βγήκε ἔξω ὁ Βελαδράπας.

«Ναί, θέλει νὰ σὲ δεῖ· τί νὰ τὴν κάνω;»

«Νὰ μὲ ξεφορτωθεῖς καὶ σὺ καὶ κείνη.»

Ἄναψα: «Ἐέρεις, δὲν ὑποφέρνεσαι. Ἄμα χρειάζεσαι κανέναν—» Ἀπὸ τὸ θυμὸ μου δὲν μποροῦσα νὰ βρω λόγια.

«Ἄ! νὰ χαθεῖς», μού εἶπε καὶ μού γύρισε τὴν πλάτη.

Ἔκαμα νὰ χυμῆσω ἀπάνω του. Μὰ ἡ Θάλεια ἄνοιξε τὴν πόρτα, κάνοντας τόπο τῆς ὑπερέτριας ποῦ ἐρχότανε πίσω μὲ τὸ δίσκο. Τὴν ἄφισα καὶ πέρασε κ' ἔπειτα πετάχτηκε εὐτὸς ἔξω. Καθὼς κατέβαινα τὴ σκάλα, ἄκουσα τὰ πατήματά της ποῦ τρέξανε κατόπι μου. Μοῦ φάνηκε σὰ νὰ μὲ φώναζε κιόλα κάποιος. Μὰ δὲ σταμάτησα.

Πήγα στὴν μπέρα καὶ πήρα τὴν ξαδέρφη μου καὶ τὴν ἄλλη μέρα τὴ συνέβγαλα στὸ σταθμῶ. Ἐφυγε δίχως νὰ δεῖ τὸν ἀδερφὸ της.

7

Μοῦ φαινότανε ἀπίστευτα ὅσα ἔβλεπα. Σὰ νὰ νειρεβόμουν. Ἡ Θάλεια, ποῦ κλαιγότανε τὸν ἀδερφὸ της, γιὰτὶ ἐμπλέξε μὲ τοὺς μαγκούφιδες, νὰ μπερδεφτεῖ ἡ ἴδια μ' ἕναν ἀπὸ δα' αὐτούς! Ἡ γνωστικὴ, ἡ πραχτικὴ, ἡ μετρημένη ἡ Θάλεια! Τί καρτερεῖ ἀπ' αὐτούς; Θέλει νὰ παῖξει μοναχά; Μὰ τότε ἐγὼ τὴν παρανόησα τόσον καιρὸ; Δὲν ἤθελα νὰ τὸ πιστέψω, δὲν ἤθελα νὰ χάσω κάθε ἐλπίδα. Τέλος πάντων κάτι εἶχα πλάσει καὶ γὰρ μὲ τὸ νοῦ μου καὶ δὲ μού ἄρεσε νὰ τὸ ἀφίσω νὰ μού γκρεμιστεῖ γιὰ νὰ διασκεδάσει μιὰ στιγμή μοναχά ὁ ξαδέρφός μου. Ἐπειτα μοῦ φαινόταν πὼς τὸ εἶχα κιόλα χρεῶς καὶ πολλές φορές στοχάστηκα νὰ τρέξω νὰ τὰ πῶ ὅλα τῆς Θάλειας, νὰ τῆς φανερώσω ποῖος εἶναι ὁ Νίκος. Μὰ δὲν ἔδρισκα τὸ θάρρος καὶ μού ρχότανε πάλι ἡ ἰδέα νὰ πάω καλύτερα στὴ μάννα της. Φανταζόμουν πὼς μόλις θὰ τὸ ἄκουγε, θάκλεινε εὐτὸς τὴν πόρτα της τοῦ Νίκου. Ὅμως δὲν μποροῦσα νὰ τὸ ἀποφασίσω οὔτε αὐτὸ καὶ βρήκα εὐκολότερο νὰ πιάσω τὴν κουβέντα μόνο μὲ τὸ Βελαδράπα. Σκεδιάσα πὼς νὰ τοῦ ἀνοίξω τὴν καρδιά μου, πὼς νὰ τὸν κάμω νὰ αἰστανθεῖ τὴ θέση μου καὶ τὴν τιμὴ τῆς ἀδερφῆς του.

Ὅταν τὸν βρήκα, μού ἔδωσε αὐτὸς τὴν ἀφορμὴ:

«Γιὰτὶ ἔφυγες ἔτσι ἐφές; Τί εἶχες μὲ τὸ Νίκο;» μού εἶπε.

Τοῦ δηγήθηκα ὅλη τὴν ἱστορία.

«Δὲν τὸν νιόθεις καὶ τὸν παρεξηγεῖς; τὸν μετράς μὲ τὸ συνηθισμένο μέτρο», μού ἀπάντησε.

Μοῦ ἤρθε νὰ τοῦ δώσω μιὰ καταπρακιά, μὰ τὸν εἶδα τόσο σοβαρὸ, ποῦ τὸν λυπήθηκα. Τὸν κοίταξα μοναχά μὲ χαμόγελο.

«Αὐτὸ εἶναι ἴσα ἴσα ἡ δύναμη τοῦ Νίκου, νὰ μπορεῖ νὰ κλωτσοπατεῖ τίς συνθήκες, νὰ μὴ ὑποτάσσεται σ' αὐτές», μού εἶπε μὲ τὸν ἴδιο σοβαρὸ τόνο.

«Τὶ λές, βρέ;» θύμωσα στὸ τέλος· «νᾶρθει ἡ ἀδερφή του ἐπίτηδες γι' αὐτὸν καὶ νὰ μὴν πᾶει νὰ τῇ βρεῖ;»

«Τὶ ἢ Ἐκάδη, πρὸς αὐτὸν κι αὐτὸς πρὸς τὴν Ἐκάδη;» μού ἀπάντησε γελώντας.

«Ἡ ἀδερφή του!»

«Ἡ ἀδερφή του, ναί. Τὶ κολοκύθια εἶν' αὐτά; Γκατὶ τοὺς γέννησε ἡ ἴδια μάννα; Αὐτὲς εἶναι ἀδυναμίες τῶν κοινῶν ἀθρώπων. Ἡ δύναμη εἶναι νὰ μπορεῖς νὰ τίς νικᾷς.»

«Νὰ μὴν εἶσαι δηλαδὴ ἀνθρώπος.»

«Νὰ εἶσαι ὑπεράνθρωπος.»

Ἐἴλησα κάτι νὰ τοῦ πῶ, μὰ μὲ πῆρε μπροστὰ μὲ τὰ λόγια κι ἄρχισε νὰ μού ἐξηγεῖ μὲ ἕλο τὸ σοβαρὸ πὼς φυσικὴ συγγένεια δὲ θὰ πεί τίποτε. Ἡ μοναχὴ συγγένεια εἶναι ἡ κατ' ἐκλογὴ συγγένεια. «Τὸ ξέρω; ἔ, τι καὶ νὰ σοῦ πῶ δὲ θὰ μὲ νιώσεις, μιὰ καὶ δὲ διάβασες τὸ Γκαίτε», μού εἶπε σὰν εἶδε πὼς τὸν κοίταξα χαμογελώντας.

«Ἄσ' τα αὐτά», τὸν ἐκοψα· «δὲ μού λές, πήγατε φῆς στὴν μπέρα; Τούς κατάφερες;»

«Πήγαμε.»

«Ὅλοι σας;»

«Ναί.»

«Ἦρθε κ' ἡ Θάλεια;»

«Ἦρθε.»

Τὸν κοίταξα: «Θὰ μὲ συμπαθήσεις νὰ σοῦ πῶ ἕνα λόγο;» τοῦ εἶπα.

«Πές.»

«Δὲ βρῖσκεις πὼς δὲν ταιριάζει ἡ Θάλεια σ' αὐτὴ τὴ συντροφιά;»

«Ἀκούς καὶ σὺ αὐτὰ ποὺ λέει γιὰ τὴν Κλεαρέτη; Ὡχ καημένε! Βλέπω πὼς ζεῖς καὶ σὺ αἰῶνες πίσω. Ἐπειτα ποιὸς τῆς εἶπε νᾶρχεται; Μοῦ κάνει χάρη κιόλας νὰ μὲ ξεφορτωθεῖ. Τὸ ξέρεις πὼς τὴ βαριέμαι.»

«Σὰ θέλεις ἀκου με», τοῦ εἶπα· «καλὰ θὰ κάμεις νὰ μὴν τὴν ξαναπάρεις μαζί σου· κι ἀκόμα —»

Δὲ μ' ἄφισε νὰ τελιώσω. «Σοῦ κάνω χάρη καὶ δὲν ξαναπᾶω καὶ γὼ μαζί τους. Μάλλωσα φῆς μὲ ἕλους.»

«Καὶ μὲ τὸ Νίκο;»

«Καὶ μ' αὐτόνε», μού εἶπε καὶ μού δηγήθηκε τὸ γλωσσικὸ καθγά τους.

Τὸ ἄλλο τὸ βράδι δὲν μπόρεσα νὰ κρατηθῶ νὰ μὴν περάσω ἀπὸ τὴν μπέρα καὶ νὰ ρίξω μέσα μιὰ κρυφὴ ματιά. Τὸν εἶδα ποὺ καθότανε πάλι στὸν κύκλο ἀνάμεσα ἀπὸ τὴ Θάλεια καὶ τὴν Κλεαρέτη. Κι ὁ Νίκος ἀντίκρυ τους. Ἐφυγα γοργὰ νὰ μὴ μὲ δοῦνε.

Πῆγα στὸ τόπο μου γιὰ νὰ ψηφίσω μὲ τὴν ἀπόφαση νὰ μὴν ξανάρθω στὴν Ἀθήνα. Μὰ δὲν μπόρεσα νὰ μείνω καὶ γύρισα σὲ λίγες μέρες. Δυο-τρὲς φορές κίνησα νὰ πάω στοῦ Βελαδράπα, μὰ δὲν κατάφερα νὰ φτάσω ὡς τὴν πόρτα του. Καὶ κείνος, μὲν ξέροντας ἴσως πὼς γύρισα, δὲν ἦρθε νὰ μὲ βρεῖ.

(Ἀκολουθεῖ)

Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΗΛΩΣΗ

Παρακαλοῦμε δσους καθυστεροῦνε τὴ συντρομὴ τοῦ 1911 νὰ μᾶς τὴ στείλουν. Πολλοὶ χρωστᾶνε κι ἀπὸ περασμένα χρόνια, δυὸ καὶ τρία καὶ περισσότερα. Σ' αὐτοὺς λοιπὸ διπλὰ καὶ τὰ παρακάλια μας. Πρέπει νὰ λογαριάσουν οἱ φίλοι πὼς ὁ «Νουμᾶς» βγαίνει μὲ χίλια δυὸ βάσανα καὶ μὲ χίλιους δυὸ κατατρεγμούς. Ὅτε τὰ ρούβλια ποὺ τσαμπουνάει ὁ Μιστριώτης, οὔτε οἱ στερλίνες καὶ τὰ ναπολεόνια μᾶς ἔρχονται μὲ τὸ σωρὸ. Λιγοστὰ ὅλα τους καὶ μετρημένα—καὶ μὲ τὸ σταγονόμετρο. Μονὴ λοιπὸ **Ὀετικὴ** ὑποστήριξη εἶναι ἡ χρονιάτικη συντρομὴ. Σὰ δὲν ἔρχεται κι αὐτὴ ταχτικά, πὼς θὰ βγεῖ τὸ φύλλο; Μὲ ἀγέρα;

Εἶναι καὶ καὶ ἄλλο. Ὁ «Νουμᾶς» ὕστερ' ἀπὸ δυὸ μῆνες μπαίνει στὰ ΔΕΚΑ χρόνια. Τὶς Δεκαετηρίδες συνειδηζοῦνε νὰν τίς γιορτάζοῦνε. Ἄς τὴ γιορτάσοῦμε λοιπὸν καὶ μεῖς. Ἀντὶ εὐκὲς καὶ δῶρα, ἄς μᾶς στείλουν οἱ φίλοι ὅ,τι μᾶς χρωστᾶνε. Ἐτσι θὰ δείξουν ὀυσιαστικὰ πὼς ἐχτιμοῦνε τὸν ἀγῶνα τοῦ «Νουμᾶ» καὶ τοὺς ἀγῶνες του γιὰ νὰ φτάσει στὰ δέκα χρόνια.

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ κ. Π. Σ. ΔΕΛΤΑ

πουλιούνται στὸ γραφεῖο τοῦ «Νουμᾶ»

Γιὰ τὴν πατρίδα — Ἡ κερδιὰ τῆς Βασιλοπούλας (ἐκδοσὴ λούσου, δεμένη, μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Ν. Λύτρα καὶ τῆς κ. Σ. Λασκαρίδη) Δρ. 3,50.

Παραμῦθι χωρὶς ὄνομα (ἐκδοσὴ λούσου κτλ) μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Δ. Κωνσταντινίδη. Δρ. 3,50.

Τὸν κερὸ τοῦ Βουλγαροκτόνου (τόμοι 2, δεμένοι κτλ. μὲ εἰκονογραφίες τοῦ κ. Δ. Κωνσταντινίδη) Δρ. 4,50. — Ὁ κάθε τόμος γιὰ τὸ ἐξωτερικὸ μὲ 25 λεπτὰ παραπάνου γιὰ τὰ ταχυδρομικά.

ΤΑ ΠΙΟ ΓΕΡΑ

κομψὰ καὶ φτηνὰ παπούτσια, σὲ ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ καὶ Ἀμερικανικὰ σχήματα, θὰ τὰ βρῆτε στὸ κατάστημα τοῦ κ. ΛΑΚ. ΣΤΑΥΡΙΔΗ καὶ Σία, ὁδὸς Αἰόλου 185, κάτω ἀπὸ τὸ ταχυδρομεῖο.

Τὰ ὑποδήματα τοῦ κ. Ἄλκ. Σταυρίδη εἶναι τὰ καλύτερα τῆς Ἀθήνας καὶ μὴ σὰς ξεγελοῦν οἱ μεγάλες ρεκλάμες καὶ οἱ μεγάλες τιμές. Πουλᾶει ἔτοιμα καὶ μὲ μέτρο.

© Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ο κ. Μαλακάσης παρακάλεϊ νὰ γίνοντα ἀκόλουθα διορθώματα στὰ ποιήματά του «Ἑσπερινοὶ Ἀντίλαλοι» τοῦ τυπωθῆκανε στὴ σελίδα 529 τοῦ «Νουμᾶ»: Ἐντὶ «ξύγωμά σου» στὸν πρῶτο στίχο νὰ μπεῖ «ξέγυσμά σου» ἀντὶ τοῦ στίχου, στὸ τρίτο ποίημα:

«Κι ἂν νὰ ματώσης, ὦ ψυχῆ, γραμένο σου εἶναι τώρα» νὰ μπεῖ:

Ἰ «Κι ἂν νὰ ματώσης, ὦ ψυχῆ, πάλε σὲ ἰδῶ καὶ τώρα» καὶ στὸ ἔχτο ποίημα ἀντὶ «πλανέφρες» νὰ μπεῖ «γητέφρες» καὶ ἀντὶ «κρυφοὶ τραγουδιστάδες» νὰ μπεῖ «τραπηνοὶ τραγουδιστάδες».

— Στὸ τελευταῖο φυλλάδιό τῆς «Graecia» ὁ καθηγητῆς κ. E. Clément δημοσιεύει σὲ περὶ Γαλλικῆ μεταφράσει ἄρκετὸ μέρος ἀπὸ τὸν «Τύφο» τοῦ Παλαμά. «Nous donnons ici, γράφει στὸ σύντομο πρόλογό του, quelques - unes des plus belles, dont la traduction, espérons - le, n'aura fait qu'affaiblir, sans l'ancantir tout à fait, le charme originel».

— Ἀφοῦ οἱ φίλοι τὸ θέλουνε, ἀπὸ τοῦτο τὸ Σάββατο ξαναρχινάμε τὰ «Φιλικά Σαβατόβραδα τοῦ «Νουμᾶ». Τὸ γραφεῖο ἕστερ' ἀπὸ τὴς 8 τῆς νύχτα θάναί ἀνοίχτο γιὰ τοὺς φίλους.

— Στὴν «Ἀλήθεια» τῆς Λεμεσοῦ δημοσιεύτηκε τὸ ἀκόλουθο ποίημα τοῦ κ. Μαλακάση:

ΥΠΕΡΑΝΘΡΩΠΟΣ

Στὸν Ψυχάκη.

Στὴ σφαῖρα ἐτούτη πλανεμένος,
Κόμπο διπλὸ τῆ θλίψη δένω,
Κι ἂν νοιώθω πῶς εἰμ' ἕνας ξένος,
Μὰ δὲν πεθαίνω.

Κόπος κανένας στὴ θωριά μου,
Θάροητα στὰ πικρά μου χεῖλη,
Δὲ ζήτησα ποτὲ μου χάμου
Νὰ βρῶ ἀντιστάλι.

Εἶμαι μεγάλος, ναί, τὸ νοιώθω,
Τὶ πλάστηκα ἄς θερίζω μόνο,
Σπέρνοντας τῆς ζωῆς τὸν πόθο,
Τὸ μαῦρο κόνο.

Περφάνεια μου ποῦ σὲ λιμάνι
Δὲ στρέφω ἐγὼ ποτὲ τὴν πλώρη,
Τῆ λάμψη μου μπόρα δὲ φτάνει
Κι ἀγριοβόρι.

Θὰ σβύσω, ἀλήθεια, μιὰν ἡμέρα,
Μὰ τόσο πέρα εἶμαι τοῦ κόσμου,
Ποῦ δὲ θὰ λείψη ἀπ' αὐτοῦ πέρα
Ποτὲ τὸ φῶς μου.

ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΑΓΓΛΙΚΗΣ

ὑπὸ τοῦ κ. Πιελ. Πιελίππου, Καθηγητοῦ, ἀριστεύσαντος ἐν Δημοσίῳ διαγωνισμῷ πρὸς συγγραφήν Ἀγγλικῆς Μεθόδου πρὸς χρῆσιν τῶν ἐμπορικῶν Σχολῶν. Ὀδὸς Τζώρτζ 9 Β.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Γ. Τριαντ. Σμύρνη. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κ' εὐχαριστοῦμε. Τὸ φύλλο τὸ στείλαμε. κ. Δ. Παπαρ. Ἀλεξάνδρεια. Λάβαμε τὴ συντρομὴ κτλ. κ' εὐχαριστοῦμε.— κ. Αἰμ. Φ. Ἀπαραιτήτο νὰ μάθουμε πρῶτα τὸνομά σου.— κ. Ὁμ Μπ. Τὸ λάβαμε. Τὰ φύλλα τὰ στείλαμε.— κ. Α. Ἰτ. Θὰ δημοσιευτεῖ, μὲ μερικὰ ἄλλω διορθώματα.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΒΕΡΩΦΕΙΟΣ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΣ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΙΣ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

Προκηρύσσεται δευτέρως Ἀβερῶφειος Δραματικὸς διαγωνισμὸς πρὸς συγγραφήν πρωτοτύπου δράματος, ἔχοντας ὑπόθεσιν Ἑλληνικὴν, ἀρχαίαν ἢ νέαν, ὑπὸ τοὺς ἐξῆς ὅρους:

1) Ἔργα εἰς τὸν διαγωνισμὸν εἶναι δεκτὰ τὰ ἀναδιδασζόμενα ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς 1ης Δεκεμβρίου 1911 μέχρι 31 Ὀκτωβρίου 1912.

Οὐδὲν ἔργον ἐκ τῶν ἤδη ἐκδοθέντων ἢ παρασταθέντων εἶναι δεκτὸν εἰς τὸν διαγωνισμὸν.

2) Οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μετάσχῃσι τοῦ διαγωνισμοῦ ὑφείλουσι νὰ ὑποβάλωσι διὰ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Ὁδείου εἰς τὴν Ἀγωνοδίκον Ἐπιτροπὴν δέκα τοῦλάχιστον ἡμέρας πρὸ τῆς ἐν Ἀθήναις πρώτης παραστάσεως τοῦ ἔργου, τὸ χειρόγραφον, νὰ καταστήρωσι δὲ πρὸ τριῶν ἡμερῶν γνωστὴν τὴν ἡμέραν τῆς παραστάσεως εἰς τὴν Ἀγωνοδίκον Ἐπιτροπὴν.

3) Ἡ Ἀγωνοδίκος Ἐπιτροπὴ ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μελῶν, ἐκλεχθησομένων ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Μουσικοῦ καὶ Δραματικοῦ Συλλόγου ἐντὸς τοῦ μηνὸς Νοεμβρίου 1911.

4) Ἡ ἐκθεσις τῆς Ἀγωνοδίκου Ἐπιτροπῆς θέλει ἀναγνωσθῆ ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ὁδείου ἐντὸς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 1913.

5) Εἰς τὸ βραβευθησόμενον ἔργον θέλει ἀπνεμηθῆ 2,000 δραχμῶν ἄθλον κατ' ἐκλογὴν δὲ τοῦ συγγραφέως θέλει ἐκδοθῆ τοῦτο ἐπιμελεῖα καὶ δαπάνη τοῦ Συλλόγου εἰς χίλια ἀντίτυπα ἐκχωρούμενα εἰς τὸν συγγραφέα ἢ θέλουσι δοθῆ εἰς αὐτὸν 500 δρ. ἐπὶ πλέον.

6) Ἐὰν οὐδὲν ἔργον ὑποβληθῆ ὑπὸ τὴν κρίσιν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἢ ἐκ τῶν ὑποβληθέντων οὐδὲν κριθῆ ἄξιον βραβεῖου δύναται ἢ ἐπιτροπὴ δι' ἡτιολογημένης αὐτῆς ἀποφάσεως νὰ ἀναβάλῃ τὸν διαγωνισμὸν διὰ τὸ ἐπίον ἕνος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 21 Ὀκτωβρίου 1911.

Ὁ Διευθ. τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν

Γ. Ν. Νάζος

ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΑΗΜΕΝΟΝ ΔΡ. 50,000,000 — ΑΠΘΕΜΑΤΙΚΑ ΔΡ. 10,480,000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ: Ἐν Πειραιῇ, Πάτραις, Σύρα, Καλάμαι, Τριπόλει, Βόλοι καὶ Λαρίση.
 ΕΝ ΚΡΗΤΗ: Ἐν Χανίοις, Ἡρακλείω καὶ Ρεθύμνῳ.
 ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ: Ἐν Κων-πόλει (Ἵμα ἐν Γαλατῇ μετὰ Πρακτορείου ἐν Σταμπούλ), Ἄμισσῳ, Τραπε-
 ζοῦντι, Κερασσοῦντι, Πάφῳ, Σμύρῃ, Χίῳ, Ἐρσίτῃ, Ἀδάνοις, Ταρσῳ, Θεσσαλονίκη, Σέρραϊς,
 Καβάλλῃ, Σάνθῃ, Δεδεαγάς καὶ Ἰωαννίνοις.
 ΕΝ ΑΙΓΥΠΤῳ: Ἐν Ἀλεξανδρείῃ (μετὰ παραρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Midan), Καῖρῳ, (μετὰ παρα-
 ρτήματος ἐν τῇ συνοικίᾳ Mousky), Ζαγαζικῳ, Μανσούρα, Μιτ Γκάμρ, Τίντα καὶ Μπενί-Σουέφ.
 ΕΝ ΛΟΝΔΙΝῳ: (No 22 Fenchurch Street), ἐν ΑΜΒΟΥΡΓῳ (Domhof, Mönckebergstrasse
 18), ἐν ΑΕΜΒΕΣῳ (Κύπρου), ἐν ΑΙΜΕΝΙ ΒΑΘΕΟΣ (Σάμου) καὶ ἐν ΧΑΡΤΟΥΜ (Σουδάν).

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1911

Διαθέσιμα:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Ἐν τῷ Ταμείῳ καὶ παρ' ἐγγυώροις Τραπεζαῖς	Δρ. 9,637,237.37	Δρ. 31,556,252.69
Παρὰ Τραπεζ. ἐν Εὐρώπῃ καὶ Σήματα ἐν χαρτοφυλακίῳ	» 21,919,015.32	»
Προεξοφλήσεις καὶ Προκαταβολαὶ Ἐγγραμμάτων	»	» 44,670,287.77
Ἠγγυημένοι λογαριασμοί:		
ἐπὶ ἐνεχύρῳ χρεωγράφων	Δρ. 67,469,731.10	
δι' ἔμπορ. καὶ ἄλλων ἐγγυήσεων	» 80,576,201.38	» 158,487,121.49
ἐπὶ ὑποθήκῃ ἀκινήτων	» 10,441,189.01	
Τρέχοντες λ)σμοὶ χρεωστικοὶ		» 41,734,174.16
Ὁμολογίαι Ἐθν. Δανείων, Ἀιμενικῶν Ταμείων καὶ Ἀνωνύμων Ἐταιριῶν		» 21,847,984.49
Χρεώγραφα καὶ τοκομερίδια		» 10,179,078.08
Συμμετοχαὶ εἰς ἐπιχειρήσεις		» 5,362,088.60
ὑποκαταστήματα		» 5,169,751.21
Κτήματα Τραπεζῆς		» 4,861,385.46
Ἐγκαταστάσεις, ἐπιπλα, χρηματοκιβώτια κτλ.		» 1,232,103.28
		<u>Δρ. 325,100,227.23</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Κεφάλαιον Ἐπιτιρικόν	Δρ. 50,000,000.—	
Κεφάλαιον τακτικόν Ἀποθεματικόν	» 5,480,000.—	
Ἀποθεματικόν Προσέλας	» 5,000,000.—	
Καταθέσεις ὄψεως	Δρ. 54,916,810.90	
» προθεσμίας	» 54,474,841.05	» 158,208,365.76
» πολυτετεῖς καὶ μὲ προειδοποίησιν	» 30,130,695.55	
Ταμειυτήριον	» 18,686,018.26	
Τρέχοντες λ)σμοὶ πιστωτικοὶ		» 30,453,032.52
Ἐξωτερικὸν λ)σμοὶ		» 50,448,836.25
Προσωρινὸν λ)σμοὶ καὶ διάφορα		» 25,509,992.70
		<u>Δρ. 325,100,227.23</u>

Ὁ Γενικὸς Διευθυντὴς
Z. K. ΜΑΤΣΑΣ

Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητὴς
Φ. Η. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν ἐκτελεῖ πᾶσαν τραπεζικὴν ἐργασίαν, ἥτοι: Προεξοφλήσεις ἐμπορικῶν γραμμα-
 πιατίων καὶ συναλλαγματικῶν, Προκαταβολὰς ἐπὶ χρεωγράφων καὶ ἐμπορευμάτων, εἰσπράξεις τοκομερι-
 δίων παντὸς εἶδους χρεωγράφων, φορτωτικῶν, συναλλαγματικῶν, γραμματίων ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ.
 Ἐκτελεῖ χρηματιστικὰς ἐντολάς Ἐκδίδει ἐπιταγὰς, πιστωτικὰς ἐπιστολάς καὶ τηλεγραφικὰς ἐντολάς
 πληρωμῶν ἐν τε τῷ ἐσωτερικῷ καὶ τῷ ἐξωτερικῷ. Ἀνοίγει τρέχοντας λ)σμοὺς ἠγγυημένους. Δέχεται κατα-
 θέσεις χρεωγράφων πρὸς φύλαξιν ἀντὶ ἐλαχίστων δικαιωμάτων καὶ ἐνοικιάζει διαμερίσματα χρηματοκιβω-
 τίων διαφόρων διαστάσεων ὑπὸ ἔρους λίαν εὐνοϊκοὺς διὰ τὸ κοινόν.

Ἡ Τράπεζα Ἀθηνῶν δέχεται καταθέσεις εἰς τραπεζογραμμάτια, εἰς χρυσὸν καὶ εἰς ἐπιταγὰς (chè-
 ques) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὑπὸ ἔρους λίαν εὐνοϊκοὺς.

Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις εἶναι ἀποδοτέαι, εἰς δ νόμισμα ἐνηργήθησαν, αἱ δὲ εἰς ἐπιταγὰς (chèques)
 ἁμοίως ἀποδίδονται δι' ἐπιταγῶν (chèques) τῆς Τραπεζῆς ἐπὶ τῶν ἐν τῷ ἐξωτερικῷ ἀνταποκριτῶν της.
 Οἱ δεδουλευμένοι τόκοι πληρώνονται καθ' ἑξαμηνίαν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἰανουαρίου καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης
 Ἰουλίου ἐκάστου ἔτους. — Ταμειυτήριον μὲ ἰδιαίτην ὑπηρεσίαν λειτουργεῖ καθ' ἑκάστην.